

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra aplikované matematiky a informatiky

Studijní program: Matematické metody v ekonomii

Studijní obor: Matematické modelování v ekonomii

Hodnocení atraktivnosti turistických středisek v Jihočeském kraji

Vedoucí bakalářské práce:

RNDr. Renata Klufová, Ph. D.

Autorka bakalářské práce:

Iveta Pöschková

2011

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Hodnocení atraktivnosti turistických středisek v Jihočeském kraji vypracovala samostatně s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly, v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, 4. 4. 2011

.....
Podpis

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala paní RNDr. Renatě Klufové, Ph.D. za odbornou pomoc, cenné připomínky a ochotu při vedení mé bakalářské práce.

Obsah

1.	Úvod	3
2.	Literární přehled.....	4
2.1	Atraktivita Jihočeského kraje	4
2.2	Geografické informační systémy - definice (Geographic information systems)	5
2.3	Geografický informační systém - využití	7
3.	Cíl práce a použítá metodika.....	8
3.1	Cíl práce.....	8
3.2	Metodika práce	8
3.3	Pracovní hypotézy	9
4.	Situační analýza.....	10
4.1	Vymezení regionu a jeho členění	10
4.2	Přírodní podmínky.....	12
4.3	Chráněná území, památky.....	14
4.4	Dopravní dostupnost.....	15
4.5	Atraktivita jednotlivých turistických oblastí Jihočeského kraje	16
4.5.1	Českobudějovicko.....	16
4.5.2	Českokrumlovsko	18
4.5.3	Jindřichohradecko	19
4.5.4	Táborsko	21
4.5.5	Písecko.....	21
4.5.6	Strakonicko	22
4.5.7	Prachaticko	22
4.6	Cykloturistika.....	23
4.7	Ubytovací kapacita	25
5.	Metody hodnocení.....	28
5.1	Index zatíženosti území rekreačním využitím (ZÚ)	28
5.2	Defertova funkce.....	30
6.	Hodnocení rekreačního potenciálu.....	32
6.1.	Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních	32
6.2.	Přenocování návštěvníků s ohledem na atraktivitu	33

6.3. Závislost počtu hostů na počtu atraktivit.....	35
6.4. Návštěvnost cizinců v Jihočeském kraji.....	37
6.5 Návštěvnost dle druhu ubytování	38
6.6. Šetření formou řízených rozhovorů	39
7. Návrhy a doporučení pro rozvoj atraktivnosti Jihočeského kraje.....	41
8. Závěr.....	43
9. Summary	44
10. Literární přehled.....	45
10.1 Odborné publikace	45
10.2 Internetové zdroje.....	46
Seznam tabulek, grafů, map a obrázků.....	47

1. Úvod

Jihočeský kraj je znám převážně svými historickými památkami, architekturou, hrady, zámky, zříceninami, kostelíky, poutními místy nebo lázněmi. Známy je také rozsáhlou soustavou rybníků, splavnými řekami nebo hustými lesy a hlubokými údolími. Jižní Čechy se svou zachovalou přírodou jsou navštěvovány nejen tuzemskými, ale i zahraničními turisty.

Rozhodujícím a nejvýznamnějším vlivem návštěvnosti Jihočeského kraje je dostatek informací o možnostech trávení volného času a dostatek odpovídající propagace turistických atraktivit. V současné době je cestovní ruch důležitým hospodářským odvětvím, proto je vytvořeno mnoho turistických informačních center, které připravují programy turistických informačních služeb. Turistická informační centra se zabývají rozbořením činnosti z pohledu pracovníků a jejich cílem je výzkum názorů návštěvníků na jejich činnost. Nabízejí vlastní turistické produkty, aktivity a programy, které jsou známé svou jedinečností a atraktivností. Aby bylo možné tyto produkty vytvořit a úspěšně je nabízet, je nutné vytvořit organizační strukturu. Prioritou posloupnosti organizační struktury je tvorba turistických produktů, budování informačního a rezervačního systému a zlepšení marketingu a podpory prodeje turistické nabídky v kraji.

2. Literární přehled

Informace pro zpracování bakalářské práce byly získány z internetových stránek, odborných publikací a propagačních materiálů.

Internetové stránky Českého statistického úřadu <http://www.czso.cz/> byly použity pro získání dat cestovního ruchu (např. obce, lázně, plochy, návštěvnost, ubytovací zařízení) a následného grafického zpracování dat. Dále byly použity webové stránky jednotlivých měst, památkových rezervací, hradů a zámků a turistických míst.

Pro analýzy dat a jejich grafické zpracování byly využity učební materiály Geografické informační systémy (Klufová, R., 2009).

2.1 Atraktivita Jihočeského kraje

Turistické atraktivity každého kraje jsou důležitou součástí naší společnosti. Využívá jich převážná většina obyvatel, a to nejen v době dovolené, ale i ve svém volnu. Vyrážejí ze svých domovů, aby načerpali nových sil, za poznáním, odpočinkem a mnoha dalších důvodů. Jejich cesty jsou jednodenní nebo i vícedenní s možností ubytování, stravování, dopravy a poznávání různých koutů země.

Jižní Čechy patří díky své geografické poloze a přírodním podmínkám nejen k oblastem s tradiční zemědělskou výrobou, rybníkářstvím a lesnictvím, ale i průmyslovou výrobou. Atraktivity přírodního i kulturně historického bohatství kraje podmiňují rozvoj cestovního ruchu. Příhraniční charakter regionu v posledních letech přinesl možnost spolupráce se sousedními zeměmi.

Jihočeský kraj je geograficky poměrně uzavřeným celkem, jehož jádro tvoří jihočeská kotlina s Českobudějovickou a Třeboňskou pánví. Na jihozápadě ji obklopuje Šumava, dále pak výběžky Brd, Středočeská žulová vrchovina, Českomoravská vrchovina a Novohradské hory.

V Jihočeském kraji převažuje těžba štěrkopísků, stavebního kamene, cihlářských hlín a v omezené míře keramických jíelů, vápence a grafitu. Významným přírodním bohatstvím jsou lesy, které zaujímají více než třetinu plochy kraje.

Jihočeským krajem procházejí důležité mezinárodní silnice, severojižní železniční koridor, evropské cyklistické a turistické stezky. V Českých Budějovicích se nachází civilní letiště. Stávající silniční síť dostatečně zajišťuje základní dopravní dostupnost měst a obcí. Jihočeský kraj postrádá dálniční napojení, které by měla přinést výstavba dálnice a rychlostní komunikace.

Průmyslová výroba je koncentrována především na Českbudějovicku a v okresech Tábor a Strakonice. Převažuje zpracovatelský průmysl (výroba potravin a nápojů, dopravních prostředků, strojů a zařízení).

Zemědělství se orientuje na rostlinnou výrobu, převažuje pěstování obilovin, olejnin a brambor. V živočišné výrobě chov skotu a prasat. Dlouholetou tradici má v jižních Čechách rybníkářství. Chov ryb představuje polovinu produkce v rámci celé ČR.

Jihočeský kraj se stává významnou turistickou a rekreační oblastí. Cestovní ruch zaznamenal v posledních letech největší nárůst podílu na podnikatelských aktivitách v kraji. Především s sebou nese zlepšení životního prostředí, příznivě ovlivňuje vzhled měst a obcí, zlepšuje a udržuje stav kulturních a historických památek, přispívá ke zlepšení dopravní dostupnosti apod. (www.czregion.cz/jihocesky-kraj).

2.2 Geografické informační systémy - definice (Geographic information systems)

Geografický informační systém umožňuje zobrazovat geografická data, ukládat množství popisných vlastností geografických objektů, vybírat geografické objekty podle jejich vlastností, sestavovat dotazy na jednotlivé geografické objekty, vytvářet nová geografická data pomocí prostorových operací, vytvářet počítačové mapy.

Geografický informační systém je organizovaný souhrn počítačové techniky, programového vybavení, geografických dat a zaměstnanců navržený tak, aby mohl efektivně získávat, ukládat, aktualizovat, analyzovat, přenášet a zobrazovat všechny druhy geograficky vztažených informací.

Prostorová data je možná pořizovat primárně přímou tvorbou, měřením nebo sekundárně digitalizací existujících nejčastěji mapových podkladů nebo výkresové dokumentace anebo importováním již v digitální podobě existujících dat. Pořízená data je většinou nutné kontrolovat a upravovat. Důležitý předpoklad další práce s pořízenými daty je jejich transformace do uvažovaného souřadného systému. Pro soulad dvou pořízených množin prostorových dat je někdy potřebné provedení transformací vyšších řádů. Např. se používá pro přibližný soulad leteckého snímku a podkladové mapy.

Typy aplikovatelných dotazů

Dotazy na polohu se používají pro zjištění, které prvky se nacházejí v daném místě, např. jaký je počet obyvatel v daném okrese. Podmínkové dotazy jsou obrácené k předchozím, protože se jimi hledají místa, kde je splněna stanovená podmínka, např. na kterých místech podél silnice se vyskytuje do vzdálenosti 200 m les. Uvedený příklad je tzv. „průsečíkovou“ otázkou, protože vyžaduje splnění 2 podmínek současně (výskyt lesa a vzdálenost 200 m od silnice). Otázky na trend sledují, jak se prvek mění v určitém období, např. jak se změnil počet projíždějících vozidel na určitém úseku oproti minulému roku. Cestovní otázky se ptají na nejlepší cestu (nejrychlejší, nejkratší, nejmalebnější apod.) mezi dvěma místy, např., který doktor je nejbližší.

Data spravovaná GIS mohou být prezentována různými způsoby. Nejčastěji ve formě map, grafů, tabulek. Pro GIS je typická koncepce, v níž mapa (nebo výkres) je virtuálním zobrazením části obsahu prostorové databáze (www.gvp.webz.cz/gis.php).

2.3 Geografický informační systém - využití

Technologie geografických informačních systémů v rámci řady přírodovědných disciplín se nejčastěji uplatňuje jako nástroj pro: Vedení grafické dokumentace vědecko-výzkumných projektů a studií, Tvorbu počítačových map a řady grafických digitálních výstupů. Modelování prostorových jevů (objektů a procesů). V oblasti životního prostředí se GIS používá např. pro vyhledávání zdrojů znečištění, monitorování stavu ovzduší a následné vyhodnocení jeho změny v závislosti na čase, správu chráněných území, určování biotopů, evidenci skládek, monitorování přírodních zdrojů, modelování následků ekologických katastrof, či jako základ pro plánování v dané lokalitě. GIS můžeme v procese tvorby dokumentace chápat v dvou rovinách jako integrující databázové prostředí, ve kterém jsou shromažďovány všechny získané údaje, a které nám umožňuje rychlým způsobem získat požadovanou informaci (pomocí dotazování), průběžně doplňovat a měnit existující údaje podle aktuálních změn, vytvářet kartografické výstupy ze získaných dat a plnit jiné úlohy databázového charakteru. Síla GISů se projevuje zejména při tvorbě nových informačních vrstev (map) ze získaných údajů s možnou modelací alternativních scénářů v případě zájmových střetů a rizik v krajině. Znamenají tak účinnou podporu při rozhodování, a proto by měly nacházet odůvodněné uplatnění v územním plánování, managementu krajiny a její ochraně (www.gvp.webz.cz/gis.php).

Geografický informační systém byl v naší aplikaci použit na základě sběru a zpracování dat k vytvoření tematických map, grafů a prostorových modelů území a umožnil nám zjistit, např. nejnavštěvovanější místa Jihočeského kraje, jeho zatíženost a turistickou aktivitu v území.

3. Cíl práce a použitá metodika

3.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je hodnocení atraktivnosti turistických středisek v Jihočeském kraji a jeho turistické využití.

Pro zpracování bakalářské práce je nutno seznámit se s regionem a charakterizovat jej z hlediska nabídky turistických atraktivit, polohy, obyvatelstva, návštěvnosti a dopravní dostupnosti. Dále také analyzovat zatíženost území turistickým využitím a zhodnotit turistické aktivity regionu pomocí vhodných indexů.

Další důležitou součástí je získání statistických údajů, např. o počtu, kapacitě a druhu ubytovacích zařízení, o návštěvnosti turistů, pro zpracování hodnocení rekreačního potenciálu.

Statistické údaje lze získat také z osobního šetření řízených rozhovorů. Výsledky průzkumu nám podají informace o navštívených místech, délce pobytu a spokojenosti s vybaveností a službami regionu.

Údaje jsou ve spojení s GIS důležité k vytvoření map, výkresů či prostorových modelů území a umožní nám zjistit nejnavštěvovanější místa a jeho zatíženost.

3.2 Metodika práce

Pro zpracování bakalářské práce je nutno se zaměřit na studium odborné literatury, která se zaměřuje na atraktivnosti turistických středisek, na sledování terénu pro analýzu turistických středisek, analýzu přírodních, kulturních a technických atraktivit v Jihočeském kraji.

Důležité pro vytvoření této práce je sběr a zpracování dat pro tvorbu databáze a následné zpracování prostorové analýzy a tvorbu tematických map v programu ArcGIS.

Dalším krokem zpracování bakalářské práce byla na základě sběru a zpracování dat

vytvořena různá hodnocení a hypotézy, např. pomocí jednoduchých indexů nebo pomocí regresní a korelační analýzy v programu Statistika.

Další část práce byla věnována osobnímu šetření řízených rozhovorů, na základě kterých jsme zhodnotili přednosti a nedostatky navštívených míst a následně je zahrnuli do návrhů a doporučení.

V závěrečné kapitole sou shrnuty závěry a zjištění, ke kterým se během této práce dospělo.

3.3 Pracovní hypotézy

Jihočeský kraj je oblíbenou rekreační oblastí, protože se zde nachází velké množství kulturních, přírodních i technických památek. V chráněných oblastech Šumavy, Blanského lesa, Třeboňska a v oblastech velkých měst, kde je mnoho atraktivit se neustále zřizují ubytovací zařízení. Oblasti Lipenské a Orlické přehrady jsou využívány milovníky přírody, vodních sportů a také cyklisty. Zřizují se zde cyklostezky a cyklotrasy. Návštěvníci využívají i jednodenních výletů, které spojují s návštěvou atraktivit nebo je spojují s pěší turistikou nebo cykloturistikou.

Jihočeský kraj svou atraktivností přitahuje nejen turisty z České republiky, ale i z jiných zemí.

4. Situační analýza

4.1 Vymezení regionu a jeho členění

Jihočeský kraj je druhým největším krajem v republice. Sousedí s Rakouskem, Německem, Plzeňským krajem, Středočeským krajem, s krajem Vysočina a má kratičký úsek společné hranice s Jihomoravským krajem.

Mapa č. 1 – Vymezení Jihočeského kraje v rámci České republiky

Pramen: vlastní zpracování v programu ArcGIS

Jihočeský kraj má rozlohu 10.057 km², počet obyvatel 638.706 k 31. 12. 2010 a 677 obcí. V rámci kraje jsou okresy - územně správní jednotky středního stupně, obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem. Okresní města v rámci Jihočeského kraje jsou České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor. Mezi obce s rozšířenou působností patří kromě okresních měst ještě Blatná, Dačice, Kaplice, Milevsko, Soběslav, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Vimperk a Vodňany (www.risy.cz/cs/krajske-ris/jihocesky-kraj/obce-s-rozsir-pusobnosti).

Tabulka č. 1 - Charakteristika okresních měst Jihočeského kraje (k 31. 12. 2010)

Okresy	Počet obyvatel	Rozloha (km²)	Hustota obyv./ km²
České Budějovice	187.799	1.638,30	114
Český Krumlov	61.706	1.615,03	38
Jindřichův Hradec	93.180	1.943,69	48
Písek	70.673	1.126,84	63
Prachatice	51.471	1.375,03	37
Strakonice	70.807	1.032,10	69
Tábor	103.070	1.326,01	78
	<u>638.706</u>	<u>10.057</u>	<u>63</u>

Pramen: ČSÚ

Dle tabulky č. 1 má okres České Budějovice nejvíce obyvatel, tj. přes 180 tisíc. Okres Tábor má také přes 100 tisíc obyvatel a okres Jindřichův Hradec se k této hranici blíží, ale je svou rozlohou největší v kraji. Průměrná hustota v Jihočeském kraji je 63 obyvatel na km², tzn., že okres České Budějovice a Tábor jsou vysoko nad průměrem a okresy Jindřichův Hradec, Český Krumlov a Prachatice jsou pod průměrem hustoty obyvatel na km².

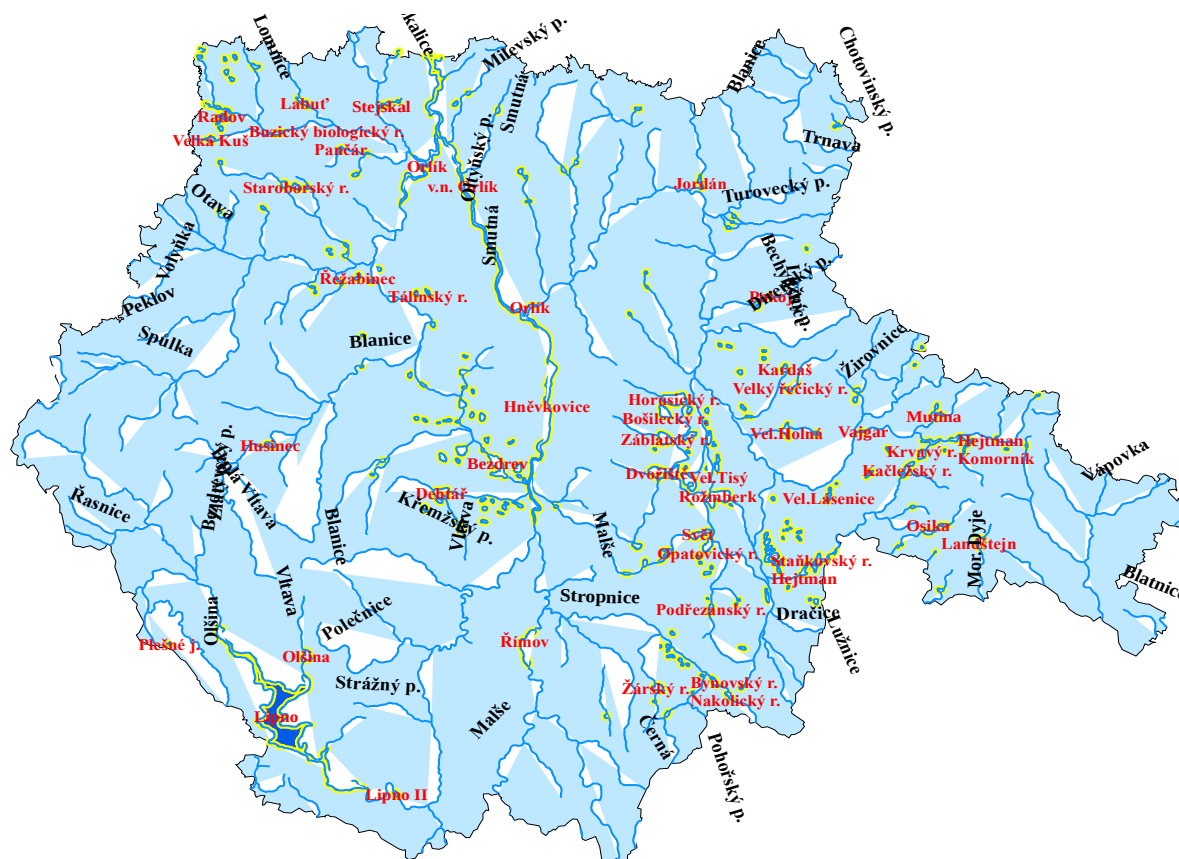
4.2 Přírodní podmínky

Jihočeská krajina je známa řadou rybníků a malebných vesnic ve dvou pánvích uprostřed kraje, Českobudějovické a Třeboňské. Okolo se vypínají kopce: Středočeská pahorkatina, Českomoravská vrchovina, na hranicích s Rakouskem Novohradské hory a na jihozápadní hranici druhé nejvyšší pohoří v Čechách, Šumava.

Životní prostředí je zde dobré. Díky málo rozvinutému průmyslu je zde kvalitní ovzduší a životní prostředí. Novohradské hory a Šumava patří k tzv. Zelené střeše Evropy, je to území s mimořádně uchovanými přírodními a krajinnými hodnotami. Jihočeský kraj je rájem zejména pro turisty, cykloturisty a vodáky. Turisté využívají stezky na Šumavě, Novohradských horách, Třeboňsku a Blansku, historická městská centra České Budějovice, Český Krumlov, Tábor, Třeboň a Písek a k letní rekreaci je využíváno Lipno, Chlum u Třeboně a Nová Bystřice. Řeky Vltava, Lužnice, Nežárka a Otava jsou využívány vodáky, v zimě jsou pro turisty připraveny běžecké stezky.

Klima jižních Čech je přechodného středoevropského typu, takže počasí má proměnlivý průběh. Většina území jižních Čech patří do mírně teplé a mírně vlhké nebo vlhké oblasti, která v nadmořských výškách kolem 750 m n. m. přechází v mírně chladnou oblast. Jihočeská kuchyně je díky stovkám rybníků, nekonečným lesům pohraničních hor a rozlehlým pastvinám proslulá rybími specialitami, jako například třeboňský kapr, ryby pečené i smažené nebo skvěle upravená zvěřina po zámeckém a lidovém způsobu, šťouchané brambory s kysaným zelím, smetanová polévka kulajda a stejně tak vepřová pečeně s knedlíkem nebo sladké lívance s rozvařenými borůvkami. Výrobky z mléka jsou vyhlášené nejen v Čechách. A pro ty, co ochutnají jihočeskou kuchyni, potěší dobré pivo, které je proslavené po celém světě (www.jiznicechy.cz/cs-CZ/jizni-cechy.html, www.ceskairepublika.estranky.cz/clanky/jihocesky-kraj.html).

Mapa č. 2 - Vodní toky a vodní plochy Jihočeského kraje

Pramen: zpracování v programu ArcGIS

Jihočeským krajem protékají řeky Vltava, Lužnice a Otava, které jsou specifické hlavně pro vodáky. Vltava zaujímá cca 250 splavných km, Lužnice 146 a Otava 113 km. Na březích řek je vybudováno mnoho zařízení, jako jsou tábořiště, kempy a různá občerstvení. Nejznámější a nejnavštěvovanější místa kraje jsou vodní přehrady Lipno a Orlík, kolem kterých se rozprostírá mnoho rekreačních středisek, chat a tábořišť. Kromě koupání je zde možnost i rybaření a provozování vodních sportů. Největší přehradní nádrž Lipno je kromě rekreačního využití také známá svou vodní elektrárnou. Mezi další známá rekreační střediska patří např. rybník Bezdrev, Dehtář a rybník Jordán, které jsou také vyhlášenými svým rybářstvím a rybník Jordán jako nejstarší přehradní nádrž je známá zásobárna vody, stejně tak jako Římovská a Lipenská přehrada.

4.3 Chráněná území, památky

Mapa č. 3 - Chráněné oblasti a nejvyšší vrchy Jihočeského kraje

Pramen: vlastní zpracování v programu ArcGIS

Největším chráněným přírodním územím je Šumava, chráněná jednak jako chráněná krajinná oblast, jednak jako národní park. Je součástí biosférické rezervace Šumava - Bavorský les. Další chráněnou krajinnou oblastí je Třeboňsko a Blanský les. Méně známé, ale krásné jsou Přírodní park Novohradské hory a Česká Kanada.

Na území Jihočeského kraje se nachází množství přírodních rezervací a přírodních památek, historicky cenných památek i ucelených městských památkových rezervací. Centrum Českého Krumlova bylo zapsáno na Seznam světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO. Jihočeský kraj má i mnoho hradů a zámků, nejznámějšími jsou Český Krumlov, Červená Lhota, Dačice, Hluboká nad Vltavou, Jindřichův Hradec, Kratochvíle, Landštejn, Nové Hrady, Rožmberk nad Vltavou, Třeboň, Zlatá Koruna a mnoho dalších. Turisty přitahuje i klášter ve Vyšším Brodě

nebo řada malebných vesnic s typickými zděnými staveními jihočeské lidové architektury, mezi které patří nejznámější památková rezervace Holašovice, která byla rovněž zapsána na seznam UNESCO. Dominantou je nejstarší hvězdárna a planetárium Klet' (1084 m.n.m), která je součástí chráněné krajinné oblasti Blanský les (www.jiznicechy.cz).

4.4 Dopravní dostupnost

Mapa č. 4 - Silnice, železniční trať a železniční stanice

Silnice /E/, železnice a železniční stanice

- silnice
- železnice
- železniční stanice

Pramen: zpracování v programu ArcGIS

Jihočeský kraj má hustou dopravní infrastrukturu a je z jiných oblastí dobře dostupný. Místní dopravní uzly se napojují na evropskou mezinárodní silnici E 55 (Linz - České Budějovice - Praha). Pro zajímavost je přibližná vzdálenost Linz - České Budějovice 95 km a vzdálenost Praha - České Budějovice je 150 km. Další známé silnice v Jihočeském kraji jsou např. silnice E 49, I/3, I/20, I/34. Postupně se zlepšují parametry stávajících silnic I., II. a III. třídy včetně přeložek, obchvatů měst a obcí.

Autobusové spojení z Prahy či dalších vzdálenějších center zajišťují pravidelné dálkové linky. Mezinárodní dopravní linky, dnes známé "STUDENT AGENCY" a v rámci regionů zajišťuje dopravu několik dopravců.

Přes České Budějovice vedou důležitá mezinárodní vlaková spojení a významný je i železniční uzel spojující hlavní město Prahu a České Budějovice. Železniční tratě a železniční stanice jsou zřejmé z mapy č. 4.

Jediné místo v jižních Čechách umožňující letecké spojení s celým světem je Planá u Českých Budějovic. Letiště v současné době prochází rekonstrukcí a po dokončení bude připraveno na odbavení středně velkých dopravních letadel.

Díky dopravní dostupnosti může mnohem více lidí navštěvovat krásy našeho kraje. A kromě svých osobních vozů mohou cyklisté využívat k přepravě kol např. „cyklobusy“ nebo v železniční dopravě zvláštní vagóny „kolovlaky“ (www.jiznicechy.cz).

4.5 Atraktivita jednotlivých turistických oblastí Jihočeského kraje

4.5.1 Českokobudějovicko

České Budějovice jsou největším centrem jižních Čech. Náměstí ve tvaru čtverce je obklopené gotickými a renesančními domy s podloubím. Uprostřed náměstí se nachází Samsonova kašna a nedaleko stojí vyhledávaná Černá věž. Město zahájilo jako první na evropském kontinentu provoz koněspřežní železnice z Českých Budějovic do Lince, která podnítila rychlý rozvoj obchodu a průmyslu. Můžeme zde navštívit stálou scénu

Jihočeského divadla i několik menších divadel, Jihočeské muzeum, Alšovu jihočeskou galerii nebo Dům umění, světoznámý pivovar Budvar či starší pivovar Samson, tužkárnou Koh-i-noor a továrnu na výrobu nádobí Sfinx a Bellis. Jednou z nestarších zachovalých staveb je areál dominikánského kláštera, renesanční zbrojnice a podél slepého ramene Malše a Mlýnské stoky jsou úseky původních hradeb s baštami a dvěma hranolovými věžemi.

V okolí Českých Budějovic je Hluboká nad Vltavou, známá svým novogotickým zámkem, která je jedním z nejnavštěvovanějších míst Jihočeského kraje. Může se pochlubit se svým ojedinělým loveckým zámečkem, překrásnou zámeckou zahradou a také zoologickou zahradu.

Nedaleko jsou zajímavé statky tzv. selského baroka, např. Holašovice, Malé Chrástky, Záboří, Plástovice, zřícenina gotického loveckého hradu Karlův hrádek, Týn nad Vltavou známý sbírkou vltavínů z celého světa a výstavou loutkářství.

Můžeme navštívit i přírodní krásy Novohradských hor, Žofinského a Hojnovodského pralesa. V blízkosti Nových Hradů se nachází anglický park Tereziino údolí s přírodovědnou naučnou stezkou, která vede okolo empírových staveb, umělého vodopádu a tvrze Cukštejn. Centrem Novohradských hor jsou Nové Hrady známé svým hradem a kostelem sv. Petra a Pavla, k němuž přiléhá barokní klášter. Dále Žižkův památník v Trocnově u Borovan, tvrz Žumberk u Nových Hradů, Buškův hamr u Trhových Svinů. Barokní kostel Panny Marie Bolestné v Dobré Vodě u Českých Budějovic. Mezi církevní památky s poutními místy patří gotické kostely v Ševětíně, Hosíně, Dolním a Horním Bukovsku, poutním místem je i Dobrá Voda u Horní Stropnice a Římov známý svou originální křížovou cestou v podobě kaplí, kapliček a sousoší.

Významným turistickým lákadlem se stává Jaderná elektrárna Temelín. Turisty do jižních Čech nemusí lákat jen nádherná příroda a památky, ale také prohlídka tak složitého technického díla, jakým je jaderná elektrárna (www.turistik.cz , www.bohemianet.com/jizni_cechy/ceske_budejovice).

Obrázek č. 1 - Jaderná elektrárna Temelín³ (<http://tema.novinky.cz/jaderna-elektrarna-temelin>)

³ Jaderná elektrárna je výrobní elektrické energie resp. technologické zařízení, sloužící k přeměně vazebné energie jader těžkých prvků na elektrickou energii. V principu se jedná o parní elektrárnu, ve které se energie získaná jaderným reaktorem používá k výrobě páry v parogenerátoru. Tato pára pohání parní turbíny, které pohání alternátory pro výrobu elektrické energie.

4.5.2 Českokrumlovsko

Český Krumlov je jedno z nejnavštěvovanějších českých měst. Díky tomuto městu jsou naše památky a historické budovy známy po celém světě, zejména v Japonsku. Není snad jediný japonský turista, který by nefotil či nenahrával zámek, zámeckou věž či jiné atraktivní objekty. Vše doplňuje protékající Vltava, kterou v letních měsících proplouvá tisíce vodáků pocházejících převážně z Česka. Český Krumlov je tak promíchán zahraničními i tuzemskými návštěvníky. V poslední době se upravují břehy a dno Vltavy, aby se již neopakovalo zatopení téměř poloviny města při záplavách v roce 2002. Tenkrát bylo zničeno mnoho zajímavých budov a hlavně sportovišť, která se po té musela nákladně opravovat. Jednou z mála věcí, která chybí tomuto krásnému městu je nedostatek cyklostezek v jeho okolí. Náprava by zajistě přilákala mnoho dalších a dalších turistů. V zámecké zahradě se pak nachází otáčivé hlediště, které navštěvují tuzemští i zahraniční návštěvníci. Kromě zámeckých interiérů, se zde nachází zámecká věž, která je symbolem bohaté historie a výtvarné krásy města. Na prvním zámeckém nádvoří se nachází zámecké lapidárium, v němž jsou vystaveny originály barokních soch ze zámeckého areálu. Na zámku jsou chováni medvědi.

Město má mnoho galerií, např. výstavu keramické tvorby, fotografickou a výtvarnou tvorbu, díla uměleckého a historického skla i uměleckého šperku. Nejznámější muzea jsou muzeum loutek - pohádkový dům, muzeum voskových figurín a muzeum útrpného práva. Ojedinělou stavbou ve stylu vídeňského rokoka s příjemnou restaurací a historickým sálem vhodným pro koncerty i velké společenské akce je známá zámecká jízdárna.

Významná je i největší přehradní nádrž Lipno, které je nazýváno "jihočeským mořem". Ta vyzývá v letním období k provozování mnoha druhů vodních sportů. V zimě pak turisté využívají široké nabídky lyžařského střediska Kramolín, které se nachází v bezprostřední blízkosti obce Lipno nad Vltavou. Pod Lipenskou přehradou můžeme zhlédnout klášter ve Vyšším Brodě, hrad a zámek Rožmberk, klášter ve Zlaté Koruně a zříceninu hradu Dívčí Kámen. Dále na Velešínsku jsou železniční náspy pozůstatkem první evropské koněspřežní železnice vedoucí z Českých Budějovic do Lince (www.turistik.cz, www.bohemianet.com/jizni_cechy/cesky_krumlov).

4.5.3 Jindřichohradecko

Půvabnou jihočeskou krajinu můžeme shlédnout v Jindřichohradeckém okrese. Chloubou jsou rozsáhlé rybníky, které nabízí Třeboňsko. Přírodní park nazývaný Česká Kanada je známý svými hlubokými lesy mezi Novou Bystřicí, Slavonicemi a Kunžakem. Tyto lesy jsou výzvou zejména pro milovníky jízdy na horském kole, pro které je okolní krajina hotovým rájem. Nejzachovalejší krajinou je okolí hradu Landštejn a na jeho hradní zřícenině se v létě konají různé kulturní akce. Z dalších památek je renesanční zámek v Červené Lhotě, stojící uprostřed rybníka.

Město Jindřichův Hradec patří mezi nejkrásnější česká města, který je bohatý svou historií, kulturními a stavebně historickými památkami a proto láká každoročně tisíce návštěvníků. Je známý svým velkolepým zámkem a okresním muzeem. Dalšími nabídkami pro turisty jsou atraktivní Krýzovy jesličky, které představují největší pohyblivý lidový betlém na světě, malebné koželužské domy u řeky Nežárky, ve kterých se ručně tkají gobelíny, kostel sv. Jana Křtitele s minoritským klášteřem.

Město je známé nejen minulostí, ale i přítomností. Byla zde zřízena Fakulta managementu VŠE v Praze a tím bylo město povýšeno na univerzitní město.

Lázeňské město Třeboň je známé svým charakteristickým okolím a historickým jádrem a je stvořené pro cyklistické výlety. Většina zdejších restaurací nabízí rybí speciality a čepuje místní ležák Regent. Třeboňské rybníky jsou nejen zdrojem bohatství ryb, ale sídlí zde odedávna i vzácné ptačí druhy, jedním z nich je jeden z největších dravců orel mořský. Třeboňsko bylo prohlášeno za Chráněnou krajinnou oblast a bylo zařazeno i do mezinárodního systému biosférických rezervací UNESCO.

Ve městě Slavonice můžeme shlédnout zajímavé náměstí, kde stojí chrám Nanebevzetí Panny Marie a dominující městská věž. Náměstí je lemováno pozdně gotickými a renesančními domy s bohatými štíty, figurálními či psaníčkovými sgrafity zaklenutými jedinečnými sklípkovými klenbami. Slavonice jsou známé svým pevnostním areálem. Pozornost návštěvníků si zaslouží další městečka s historickými stavbami, např. Chlum u Třeboně, Stráž nad Nežárkou, Nová Včelnice, Lomnice nad Lužnicí, Kardašova Řečice a České Velenice. Střídá se tu kopcovitá krajina s plochami mokřinaté a bažinaté roviny, plochy přírodních i založených luk a pěkná údolí řek a potoků.

Dačice jsou městem, které se může pochlubit empírovým zámkem, barokním kostelem sv. Vavřince s působivou malbou a renesanční věží. Je zde velké bohatství lesů, rybníků a jeho okolí umožňuje pěší turistiku po značených turistických cestách. Dačice jsou známé výrobou prvního kostkového cukru na světě. Kostka cukru má ve městě i svůj žulový pomník.

Raritou Nové Bystřice kromě zámku je úzkokolejný vláček, kterým je možno cestovat do okresního města Jindřichova Hradce. Za zmínku stojí nedaleký hrad Landštejn, autokemp Osika, Lesní hotel Peršlák a penzion v Klášteře (www.turistik.cz, www.bohemianet.com/jizni_cechy/jindrichuv_hradec).

4.5.4 Tábořsko

Druhým největším jihočeským městem je Tábor. Můžeme zde navštívit Husitské muzeum, městský hrad, granátové skály vedoucí k vodní nádrži Jordán, impozantní stavbu chrámu a kláštera v Klokotech a nedalekou zříceninu Kozí Hrádek. Přírodní rezervací a chráněnou oblastí je Černická obora. Unikátem je první elektrická meziměstská dráha z Tábora do Bechyně nebo železobetonový most. Technickou památkou je pozdně empírový řetězový most se dvěma zděnými branami u obce Stádlec. Znamé jsou i zříceniny hradu Dobronice, Choustník či Borotín nebo Chýnovská jeskyně. Město Soběslav je známé svým Rožmberským domem, zachovalou původně gotickou radnicí, kašnou a Mariánským sloupem. Poblíž centra města je přírodní památka Nový rybník a v okolí se rozprostírají Soběslavská Blata s typicky rašeliništní přírodou (www.turistik.cz, www.bohemianet.com/jizni_cechy/tabor).

4.5.5 Písecko

Písek je město na řece Otavě, známé bohatými kulturními tradicemi a řadou historických památek. Mezi nejvýznamnější patří kamenný most, nejstarší v Čechách, hrad se zbytky opevnění, jehož součástí byla Putimská brána, dům "U koulí", do jehož fasády byly zazděny dělové koule, nalezené při bourání Putimské brány, barokní budova radnice, gotický děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie, raně barokní kostel sv. Kříže, židovská synagoga a Mariánské sousoší. Klidné a tiché prostředí a malebné okolí je vyhledáváno návštěvníky. Písek zůstává městem studentů, kde zní Šrámkův "stříbrný vítr". Atraktivitu města zvyšuje i jeho nejbližší okolí Orlická přehrada se zámkem Orlík a královským hradem Zvíkov, město Protivín se starým Schwarzenberským pivovarem, státní přírodní rezervace u rybníka Řeřabinec, obec Albrechtice nad Vltavou s prastarým kostelem a unikátním "malovaným" hřbitovem, areál středověkých tvrzí v Kestřanech, Milevsko s obdivuhodným románským kostelem a největší jednooblukový ocelový most, zvaný Žďákovský most (www.bohemianet.com/jizni_cechy/pisek, www.turistik.cz).

4.5.6 Strakonicko

Město Strakonice se pyšní hradem a zámek, dudáckou tradicí a vesnickou památkovou rezervací Nahořany. Pro tuto oblast jsou typické stavby lidové architektury, které jsou součástí štukové výzdoby a vynikají plasticitou a barevností štítů s unikátními průpovídkami. Zajímavými přírodními úkazy jsou skalní výchozy v podobě roztroušených skupin granitových balvanů. Nejznámější je tzv. Kadovský viklan. Vodňansko a Blatensko známé provozováním sportovního rybolovu. Mezi technické památky v dalších lokalitách je Dobruška zvonice, Blatenská zděná zvonice, vodní mlýn v Hoslovicích, rýžoviště zlata v Modlešovicích, Myšticích a vápenka v Zálesí (www.turistik.cz, www.bohemianet.com/jizni_cechy/strakonice).

4.5.7 Prachaticko

Prachatické muzeum o historii Zlaté stezky, která vedla z Bavorska do Čech. Vimpersko patří mezi vyhledávané a turisticky atraktivní rekreační oblasti, má svou bohatou historii. V areálu zámku má své sídlo i muzeum se stálou expozicí věnovanou Národnímu parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, dále sklářskými sbírkami i expozicí o historii knihtisku. Nejstarší kostel ve městě je kostel sv. Bartoloměje, kostel Navštívení Panny Marie a sousední kaple sv. Anny, na hlavním oltáři je umístěna stará gotická pískovcová socha Panny Marie. V těsné blízkosti kostela se nachází barokní socha sv. Jana Nepomuckého. Ozdobou města je městská zvonice. Dalším zajímavým městem jsou Volary, kde je dodnes k vidění několik domů tzv. alpského typu s vyřezávanou pavlačí a sedlovou střechou. K nejvyhledávanějším místům patří Kvilda a Borová Lada s typickými dřevěnými staveními, největší rašelinné jezírko je pramen Teplé Vltavy a Chalupská slat'. Boubínský prales skrývá zbytky tzv. pomezního hvozdů. Nejvyšší vrchol české části Šumavy je Plechý. Sklářské muzeum v Lenoře, muzeum Šumavy v Kašperských Horách známé svou expozicí šumavského skla (www.turistik.cz, www.bohemianet.com/jizni_cechy/prachatic).

4.6 Cykloturistika

Jižní Čechy jsou známy svými cyklotrasami a cyklistickými stezkami, které doplňují rozvíjející se služby speciálních autobusů a půjčoven kol. V kraji je mnoho oblastí, které cyklisty přitahují. Oblíbená je rovina Třeboňska, oblast Jindřichohradecka a na Novohradsku, kde přibývají kilometry tras podél Vltavy, Otavy, Lužnice a dalších řek. Šumava je díky svým kopcům převážně pro zdatné sportovce. Cykloturistika se v poslední době stává oblíbeným sportem, jak všedních dní, tak dní dovolené, proto lze naplánovat cyklistický výlet nebo i několikadenní trasu. Pro cykloturistiku má Třeboňsko ideální podmínky. Nabízí terén spíše pro rekreační sportovce a začátečníky. Nejpřitažlivějšími lokalitami Třeboňska je jeho okolí a naučná stezka Rožmberk.

V posledních několika letech byla v oblasti Slavonice, Nová Bystřice, Chlum u Třeboně a České Velenice vyznačena síť cyklotras. Terén je mírně zvlněný a díky mnoha rybníkům a vodním tokům je možné se po cestě i vykoupat.

Horská pohraniční oblast Novohradska překvapí svými vrcholky. Cyklistické značení zde není zatím příliš husté, ale využívají se značené stezky i pro pěší. V Novohradských horách můžeme navštívit nejstarší chráněné území v Čechách bukojedlový Žofinský prales.

V Národním parku a Chráněné krajinné rezervaci Šumava je cykloturistika upravena zákonem a provoz je možný pouze po zpevněných komunikacích vhodných pro středně zdatné cyklisty a vyznavače klasických horských kol. V sezoně je možné kombinovat pohyb na kolech s dopravou „ekologickým autobusem“ na bionaftu. Na železniční trati je možná doprava jízdních kol zvláštními vagóny, tzv. „kolovlaky“.

Velmi atraktivní je pro cykloturisty oblast Lipenské přehradní nádrže.

V oblasti Netolicka vede cyklotrasa malebnou krajinou rybníků, koní, historických a archeologických památek.

V oblasti Písecka je pro milovníky turistiky a cykloturistiky připraveno množství značených tras pro všechny věkové kategorie, vhodné i pro méně zdatné cyklisty a rodiny s dětmi.

Zajímavostí a výhodou je, že dopravní systém Cyklotrans nabízí návštěvníkům v letních měsících „cyklobusy“ (www.jiznicechy.cz/cs-CZ/jizni-cechy, www.cyklotrans.cz).

Kulturní památky

Přírodní památky

Lázně

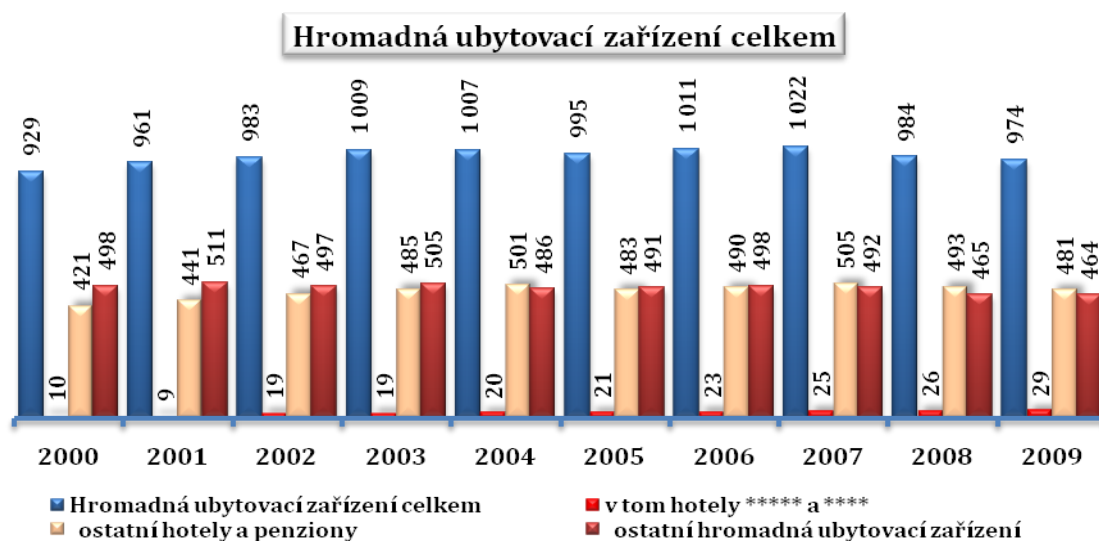
Technické památky

24

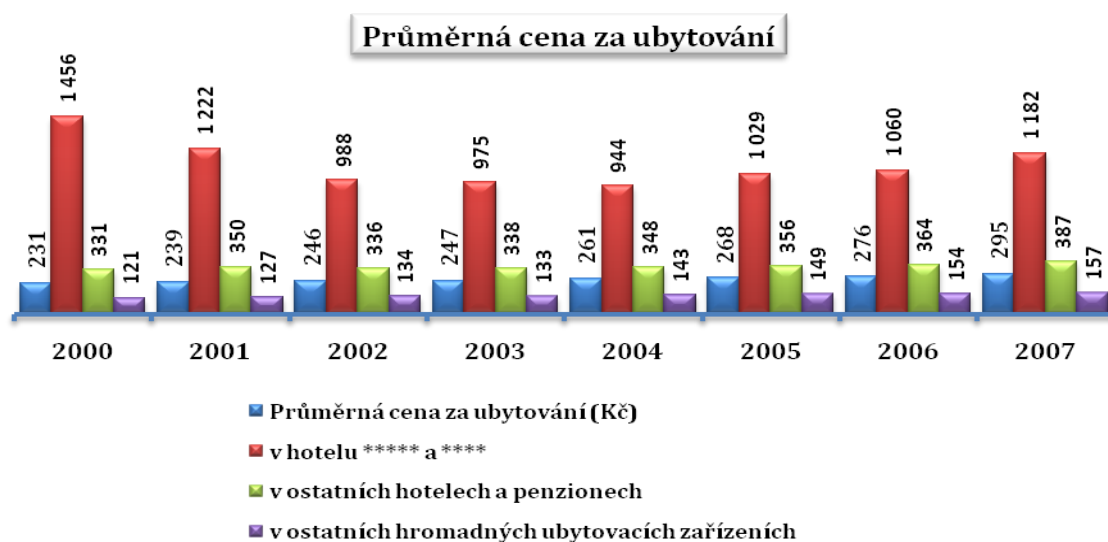
4.7 Ubytovací kapacita

Ubytovací kapacity jsou zdrojem pracovních míst a zdrojem příjmů a zvyšují atraktivitu kraje pro rekreanty. Proto je nutné dbát o kvalitu, udržovat je, zlepšovat a zvyšovat péči o ubytovací zařízení.

Graf 1 – Hromadná ubytovací zařízení celkem

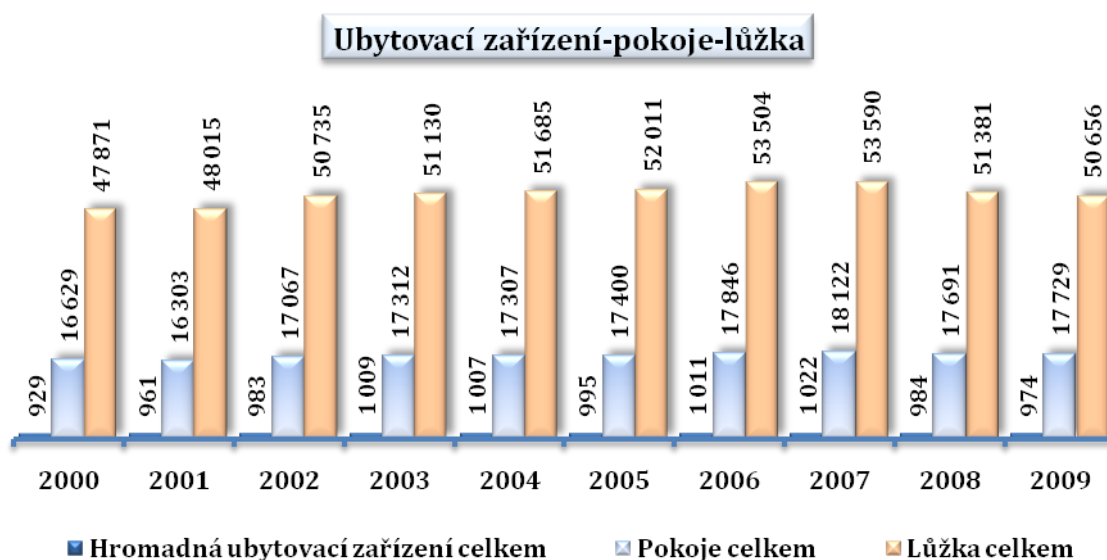

Graf 2 – Průměrné ceny za ubytování

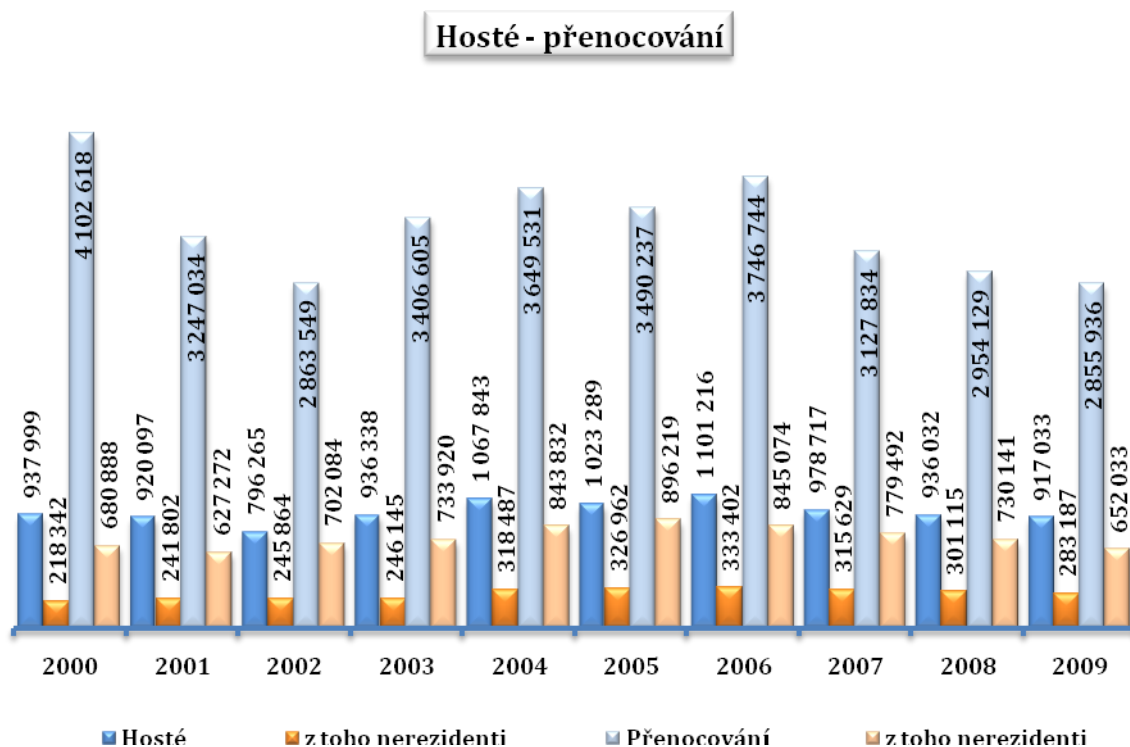

V jihočeském kraji je díky mnoha atraktivitám i mnoho ubytovacích zařízení, které rekreanti využívají podle jednotlivých druhů rekreací. V grafu 1 je zřejmé, v jakém poměru k celkovému počtu ubytovacích zařízení v Jihočeském kraji, v období let 2000 až 2009, jsou jednotlivé druhy ubytování. Ve sledovaném období měl rok 2006 a 2007 nejvíce ubytovacích zařízení a i když se můžeme domnívat, že by se měla ubytovací kapacita zvyšovat, v následujících letech se počet zařízení snížil, a to v roce 2008 přibližně o 4% a v roce 2009 přibližně o 5%. Nejméně rekreantů se ubytovává v hotele se 4 a více hvězdičkami. Pravděpodobně je to ovlivněno cenou za ubytování. V grafu 2 jsou uvedeny průměrné ceny za ubytování dle jednotlivých ubytovacích zařízení. Průměrné ceny jsou uvedeny pouze za období 2000 až 2007, údaje za rok 2008 a 2009 neměl Český statistický úřad k dispozici. Z grafu je zřejmé, že ceny rok od roku rostou. Porovnáme-li ostatní hotely a pensiony s ostatními hromadnými ubytovacími zařízeními, mezi které patří např. kempy, chaty a turistické ubytovny, i když srovnání je skoro na stejné úrovni, je počet ostatních pensionů a hotelů vyšší v roce 2004, 2007, 2008 a 2009.

Graf 3 – Kapacita hromadných ubytovacích zařízení

Graf 4 – Počet návštěvníků dle jednotlivých roků

Kapacita hromadných ubytovacích zařízení v období roků 2000 až 2007 stoupala nahoru, včetně kapacity pokojů a lůžek. V roce 2008 a 2009, kdy byla hospodářská krize, se počet hromadných ubytovacích zařízení poměrně snížil a tím se snížil i počet pokojů a lůžek /viz graf 3/.

Návštěvnost Jihočeského kraje, jak nám uvádí údaje Českého statistického úřadu, který je znázorněn v grafu 4 je hodně vysoká. Jihočeský kraj v rámci České republiky je podle počtu hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních třetím nejnavštěvovanějším krajem po Praze a Jihomoravském kraji. V roce 2004 a 2006 se v kraji ubytovalo nejvíce hostů a z toho bylo skoro 30% cizích návštěvníků. V roce 2002, kdy postihly Českou republiku povodně, se ubytovalo nejméně hostů, což bylo ve srovnání s rokem 2004 přibližně o 75% méně. Ohledně přenocování bylo nejvíce v roce 2000, z toho bylo přibližně 17% cizích návštěvníků. Nejméně hostů přenocovalo v roce 2009 a cizích návštěvníků v roce 2001.

5. Metody hodnocení

Pro hodnocení intenzity návštěvnosti atraktivit Jihočeského kraje byla použita jednoduchá metoda indexů. Pro zpracování grafů, tabulek a výpočet indexů byla využita data z Českého statistického úřadu. Tato data zahrnují pouze část potřebných údajů a pro zpracování v programu ArcGIS byly určité údaje nedostatečné a další údaje byly čerpány z internetových stránek. Data pro zpracování musela být upravena a zpracována, z tohoto důvodu byla práce časově náročná.

Počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních byl dle Českého statistického úřadu uveden pouze u některých významných obcí a z těchto údajů je vypočítán index zatíženosti území rekreačním využitím a Defertova funkce.

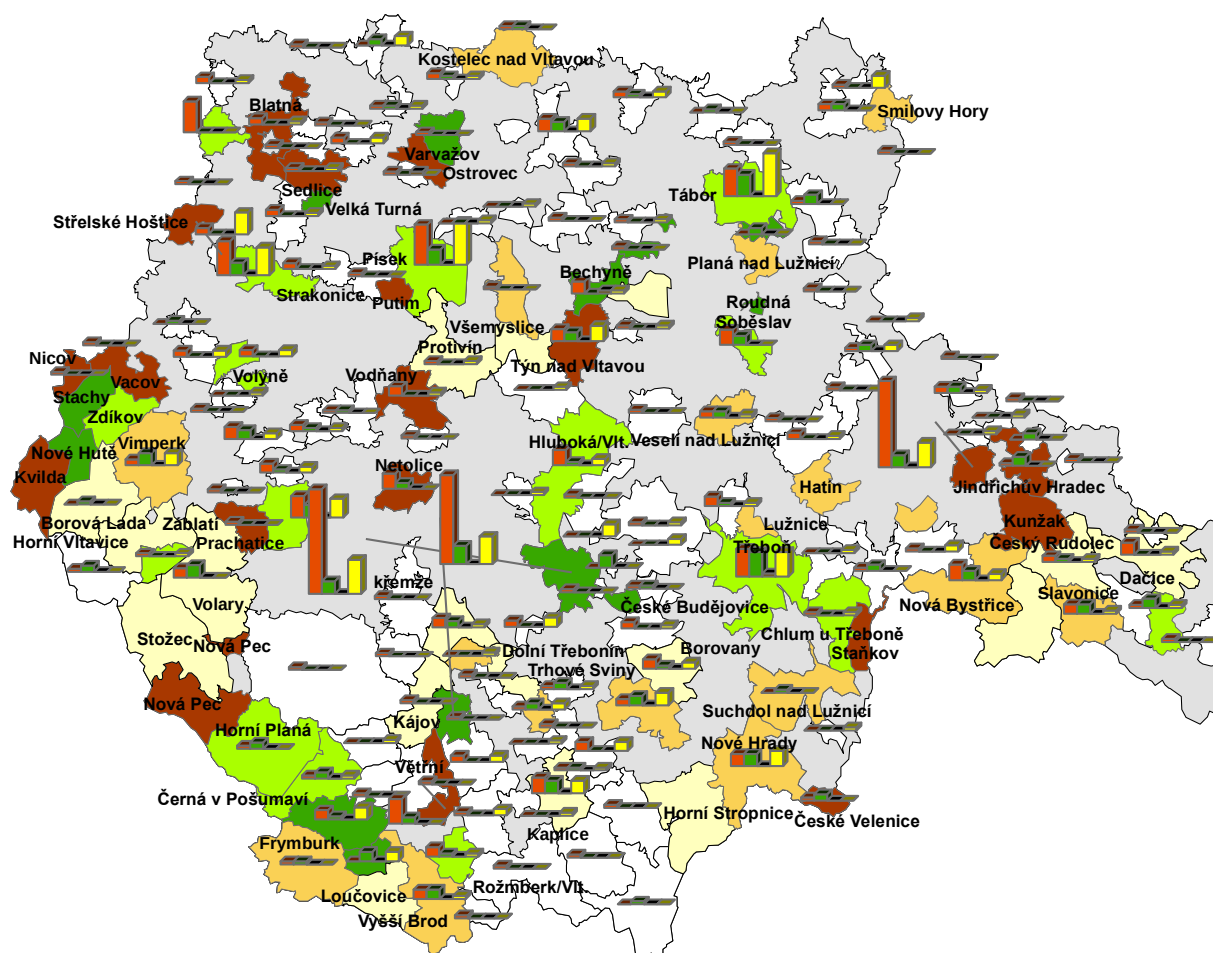
5.1 Index zatíženosti území rekreačním využitím (ZÚ)

Index zatíženosti území rekreačním využitím je označován též jako index ekologické významnosti. Vyjadřuje závislost ubytovacích kapacit na celkové rozloze katastrálního území obce. Čím je hodnota indexu vyšší, tím je i vyšší zatíženost území.

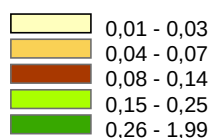
$\text{Index ZÚ} = \frac{L_a}{R}$

- L_a – počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních
- R – rozloha územní jednotky v ha

Mapa č.6 - Zatíženost území rekreačním využitím

Index zatíženosti území rekreačním využitím

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování v programu ArcGIS

Mapa č. 6 znázorňuje hustotu lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních včetně turistických atraktivit jednotlivých oblastí /viz mapa č. 4/. Největší hustota lůžek je v oblastech chráněné krajinné oblasti Šumava, Třeboňsko, oblasti České Kanady a okolí nejvíce navštěvovaných měst (České Budějovice, Tábor, Písek, Hluboká nad Vltavou), která jsou známá svými kulturními atraktivitami. Dále oblast Lipenské a Orlické přehrady, které jsou přírodními atraktivitami pro letní i zimní rekreaci.

Nejnižší hustota lůžek je v oblastech malého rekreačního vyžití, kde se objevuje málo turistických atraktivit a je zde i špatná dopravní dostupnost. Průměrná hustota lůžek je v oblastech, kde se již vyskytují nějaké turistické atraktivity nebo jsou to oblasti s cyklistickými stezkami, můžeme jmenovat např. oblast Šumavy, Třeboňska, Jindřichohradecka, Netolicka a Vodňanska. Nadprůměrná a nejvyšší hustota lůžek je díky velkému množství atraktivit ve všech okresních městech České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor a dále v oblasti Lipenské a Orlické přehrady. Oblast Třeboňska je významná nejen svým lázeňstvím, ale i počtem rybníků, které jsou využívány pro rekreaci s možností rybaření.

5.2 Defertova funkce

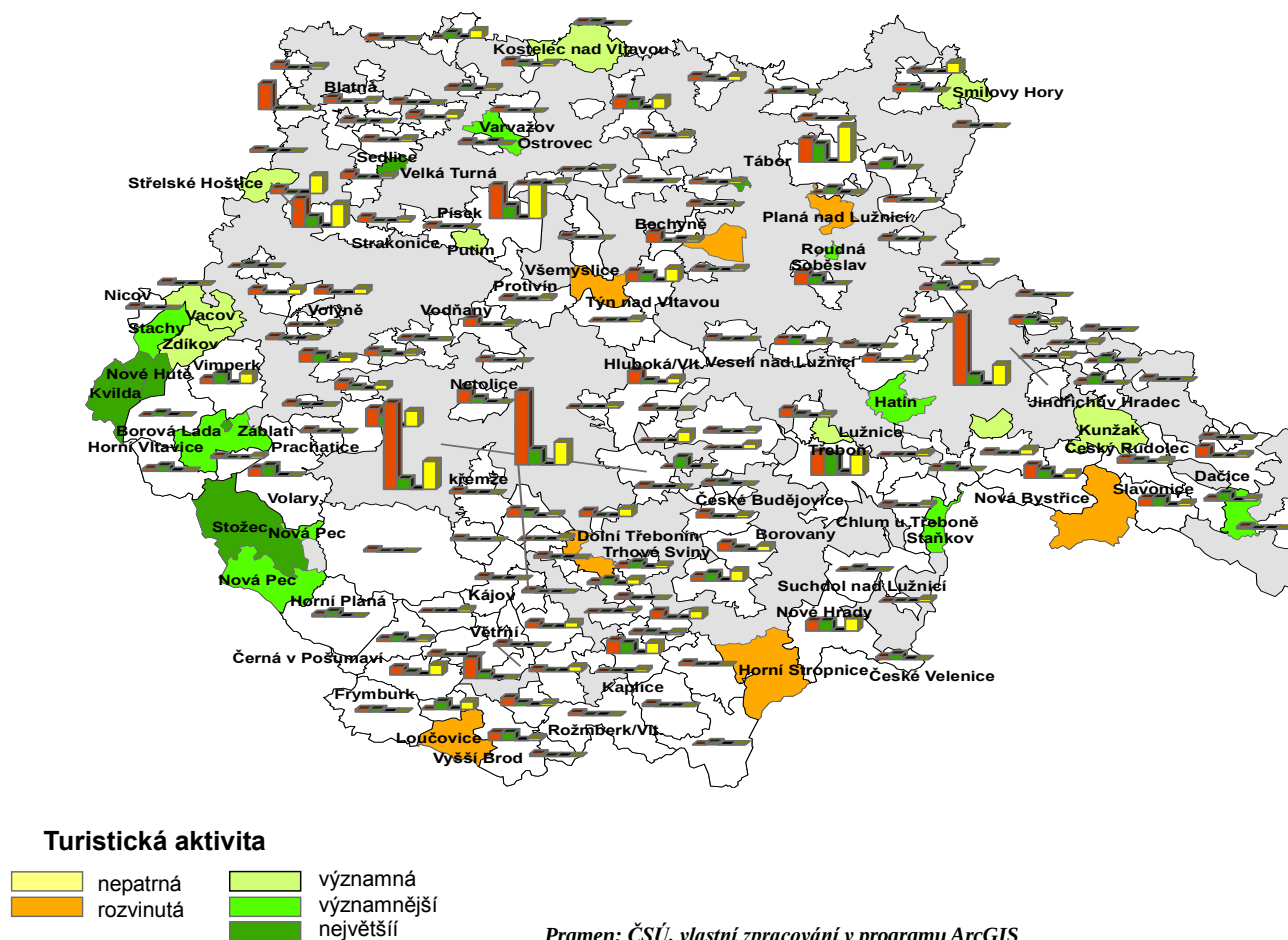
Defertova funkce je základním indikátorem pro hodnocení intenzity turistické aktivity v území, která poměruje počet lůžek s počtem stálých obyvatel, resp. rezidentů.

$\text{Defertova funkce } D(f) = \frac{L_a}{PO} \times 100$

- L_a – počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních
- PO – počet obyvatel v území

Výsledkem je iritační index se stupnicí: hodnota menší než 4 znamená, že se v místě nevyvíjí téměř žádná turistická aktivita, interval 4 – 10 znamená místo s nevýraznou turistickou aktivitou, interval 10 – 40 místo s významnou, ale nepřevažující turistickou aktivitou, interval 40 – 100 místo s převážně rozvinutým cestovním ruchem, interval 100 – 500 znamená významnou turistickou aktivitu a nad 500 tu největší aktivitu.

Mapa č. 7 – Defertova funkce – ukazatel turistické aktivity

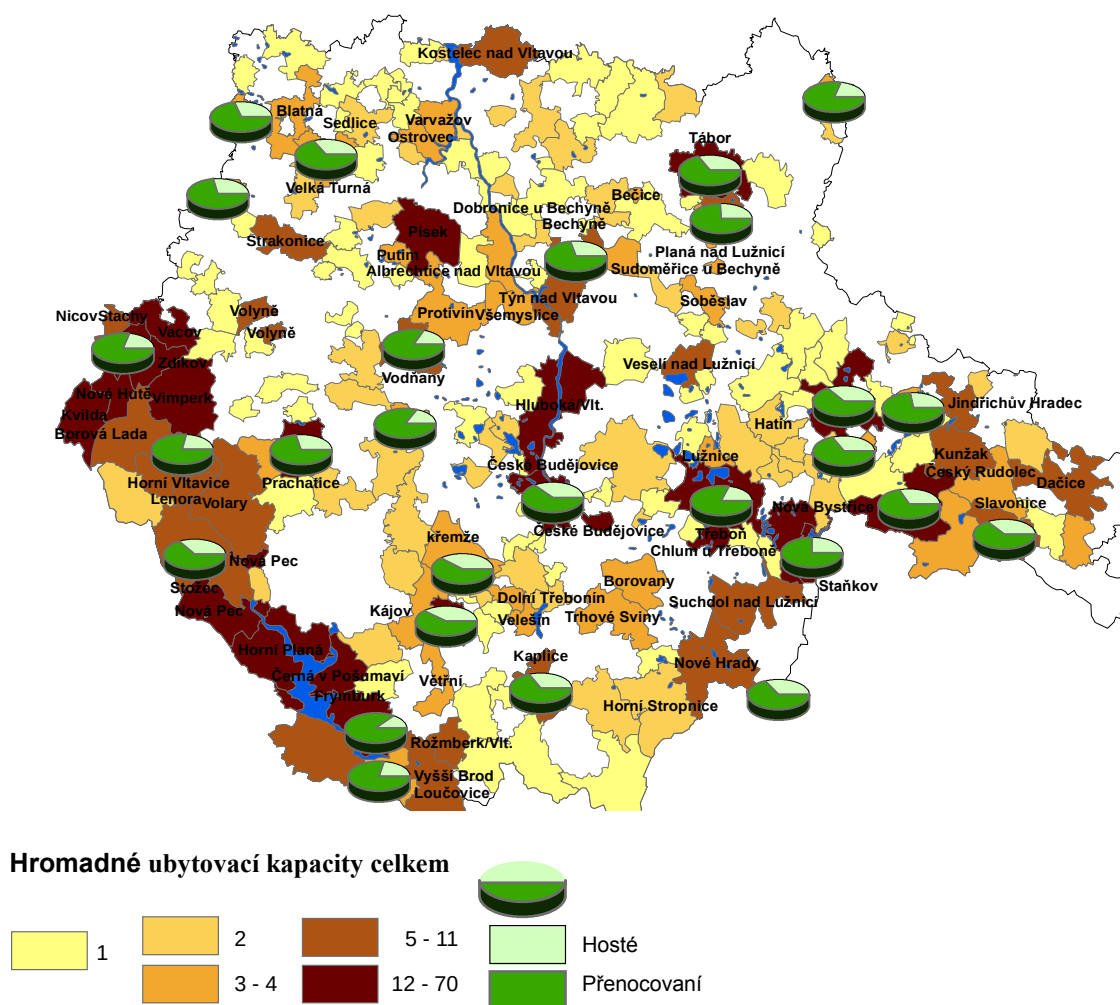
Mapa č. 7 znázorňuje ukazatele turistické aktivity, tzv. turistické funkce v hromadných ubytovacích zařízeních včetně turistických atraktivit jednotlivých oblastí /viz mapa č. 4/. Byly použity údaje počtu lůžek a počtu obyvatel. Index se pohybuje v rozmezí mezi 1,45 – 688,89. Nejvyšších hodnot Defertovy funkce bylo dosaženo v obcích Frymburk, Černá v Pošumaví, Lipno nad Vltavou, Rožmberk nad Vltavou, Stozec, Kvilda, Nové Hutě, Velká Turná a Varvažov, což je způsobeno vysokým počtem lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních. Vyšší hodnoty sledujeme v méně zalidněných obcích, zejména podél Lipenské a Orlické přehrady a v oblastech Šumavy, které jsou využívány jak v letním, tak v zimním období. Turistická aktivita je významná i v oblastech Třebońska, Novohradských hor, České Kanady a Českobudějovicka.

6. Hodnocení rekreačního potenciálu

Pro hodnocení rekreačního potenciálu Jihočeského kraje byla využita data z Českého statistického úřadu a byly vytvořeny mapky a grafy v programu ArcGIS a Statistika.

6.1. Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních

Mapa č. 8 – Hromadné ubytovací kapacity – hosté a přenocování

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování v programu ArcGIS

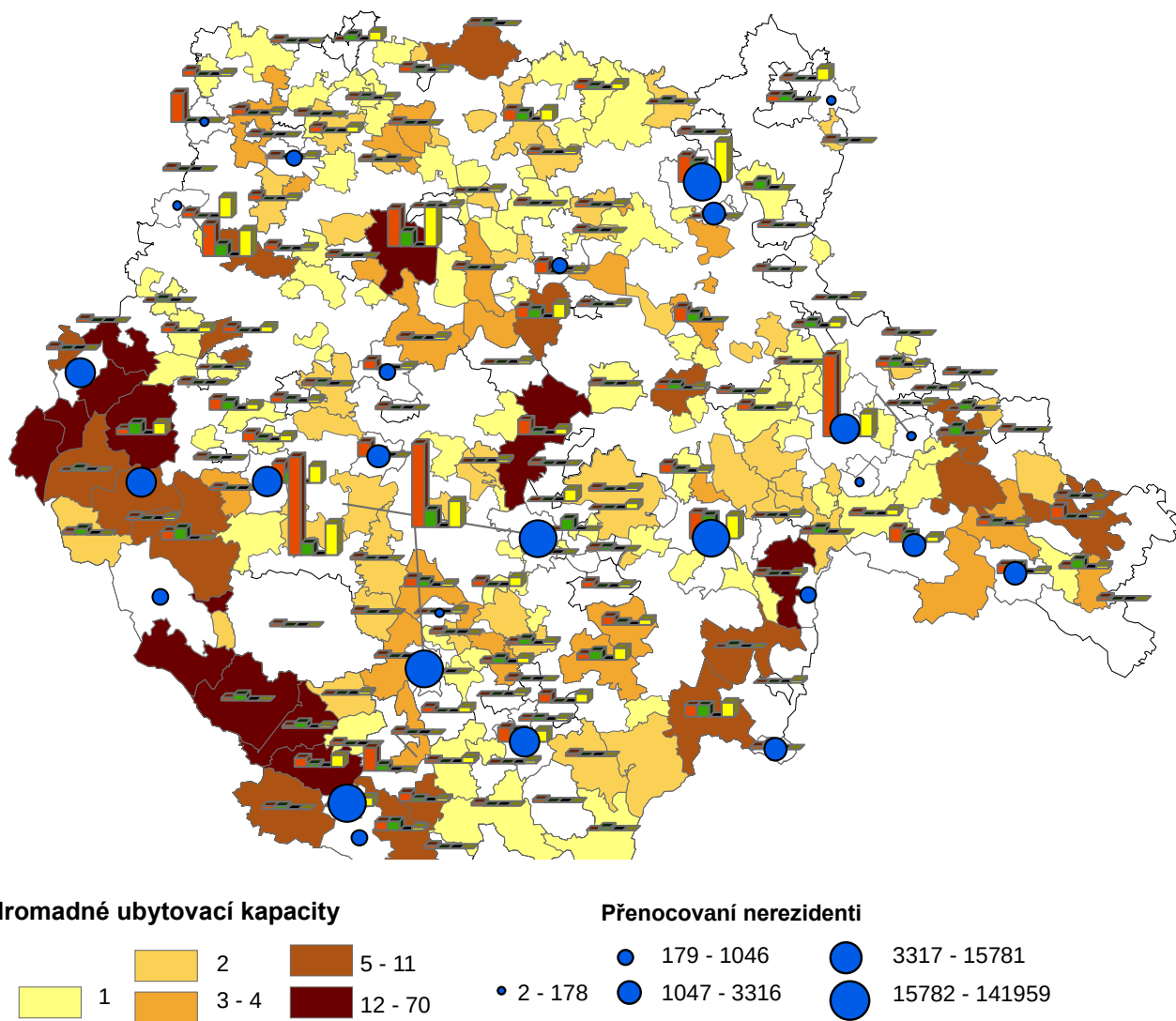
Mapa č. 8 znázorňuje hromadná ubytovací zařízení v celém kraji, jejich hostů a počtu přenocovaných návštěvníků. Největší kapacita hromadných ubytovacích zařízení je v oblastech Šumavy, Třebońska, Novohradských hor, České Kanady a v oblastech s větším počtem atraktivit Českobudějovicka, Písecka, Táborska a Jindřichohradecka.

Největší návštěvnost je v oblastech, kde je mnoho kulturních atraktivit, je to konkrétně Český Krumlov, Bechyně, Jindřichův Hradec, Třeboň, Rožmberk nad Vltavou, ale také v oblastech s menším množstvím atraktivit, jako jsou Netolice, Vodňany, Smilovy Hory nebo známé Střelské Hoštice. Nejmenší návštěvnost v oblastech s větší kapacitou hromadných ubytovacích zařízení je v okolí Strakonic, Volyně, Veselí nad Lužnicí a Dačic.

6.2. Přenocování návštěvníků s ohledem na atraktivitu

Mapa č. 9 znázorňuje hromadná ubytovací zařízení v celém kraji, podle přenocovaných návštěvníků nerezidentů včetně turistických atraktivit jednotlivých oblastí. S ohledem na kapacitu hromadných ubytovacích zařízení a návštěvníků nerezidentů lze konstatovat, že největší návštěvnost je v oblastech s největším množstvím kulturních atraktivit, je to např. Český Krumlov, České Budějovice, Třeboň, Tábor, Jindřichův Hradec a v oblastech s přírodními atraktivitami, tzn. oblast Šumavy, Třebońska, České Kanady a Novohradských hor.

Mapa č. 9 – Hromadné ubytovací kapacity – přenocování a atraktivita

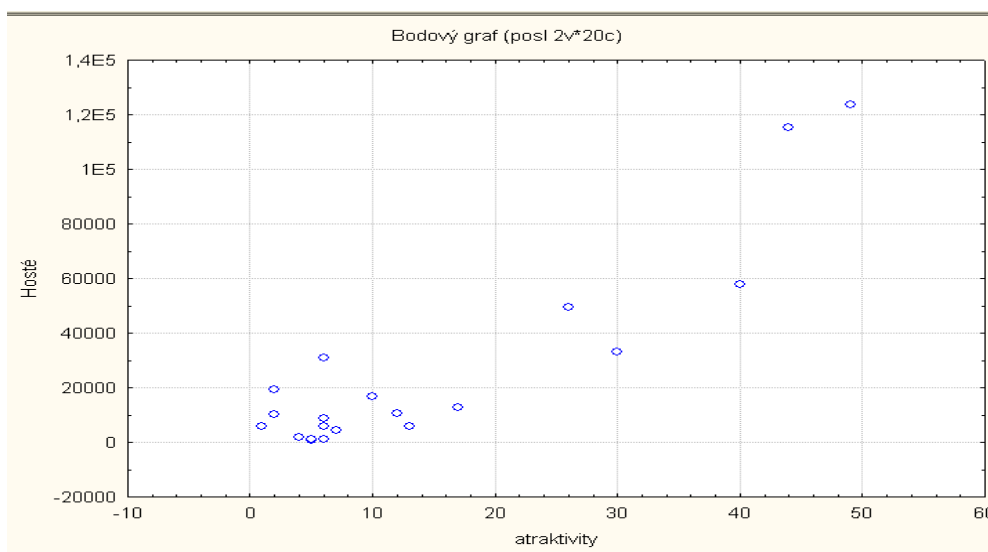
Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování v programu ArcGIS

6.3. Závislost počtu hostů na počtu atraktivit

Další hodnocení bylo zpracováno v programu Statistika a data byla použita také z Českého statistického úřadu. Byla vybrána větší města s vyšším počtem atraktivit, ale i města menší s malým počtem atraktivit, aby byla zjištěna závislost počtu hostů na počtu atraktivit.

- Hypotéza: :
1. zda je počet hostů závislý na počtu atraktivit nebo
 2. zda počet hostů není nezávislý na počtu atraktivit.

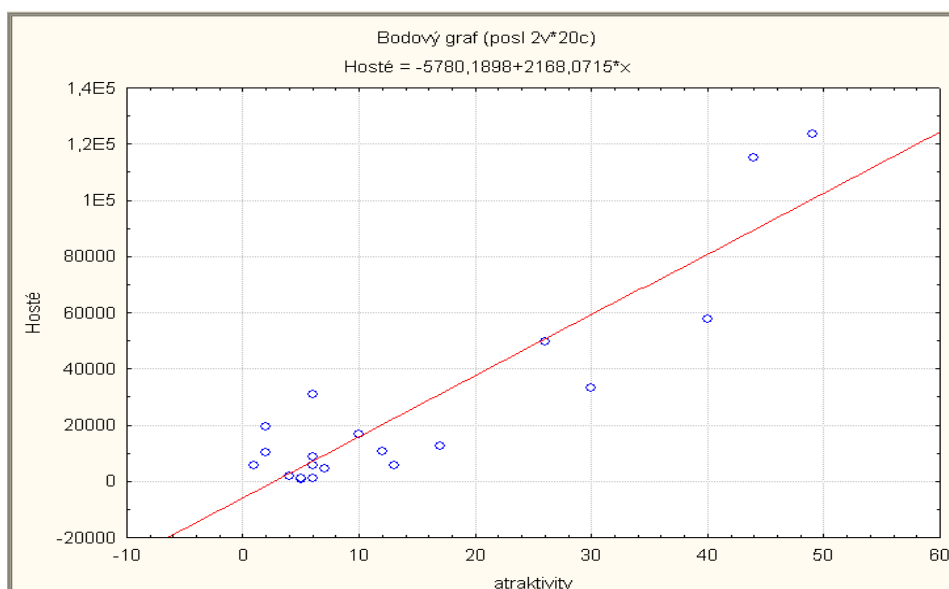
Graf 5 - Korelační pole

Na ose x jsou počty atraktivit (nezávislá proměnná) a na ose y počty hostů (závislá proměnná). Pro hodnocení byla použita regresní a korelační analýza. Regresní analýza vystihuje směr korelační závislosti pomocí regresní čáry a korelační analýza posuzuje těsnost korelační závislosti. Byl využit model lineární regrese, jejím vyjádřením je funkce:

$$y = \alpha + \beta x \quad - \text{rovnice přímky.}$$

Graf 6 – Korelační pole – regresní čára

Lineární funkce: $y = -5780,19 + 2168,07 \cdot x$

$R = 0,90479$

$R^2 = 0,8186$

Testovací hypotéza: $H_0 : \alpha = 0$ proti $H_A : \text{non } H_0$

$H_0 : \beta = 0$ proti $H_A : \text{non } H_0$

Zvolíme hladinu významnosti α .

Hodnota $p = 0,2584$, hypotéza o nulové hodnotě α zamítnout nelze.

Hodnota $p = 0,000001$, hypotéza o nulové hodnotě β zamítnout lze.

Model lze zjednodušit vypuštěním absolutního členu.

Model lineární funkce: $y = 1969,788 \cdot x$

Koeficient korelace = 0,9347 /stupeň lineární statistické závislosti/

Závislost počtu hostů k počtu atraktivit je velmi vysoká.

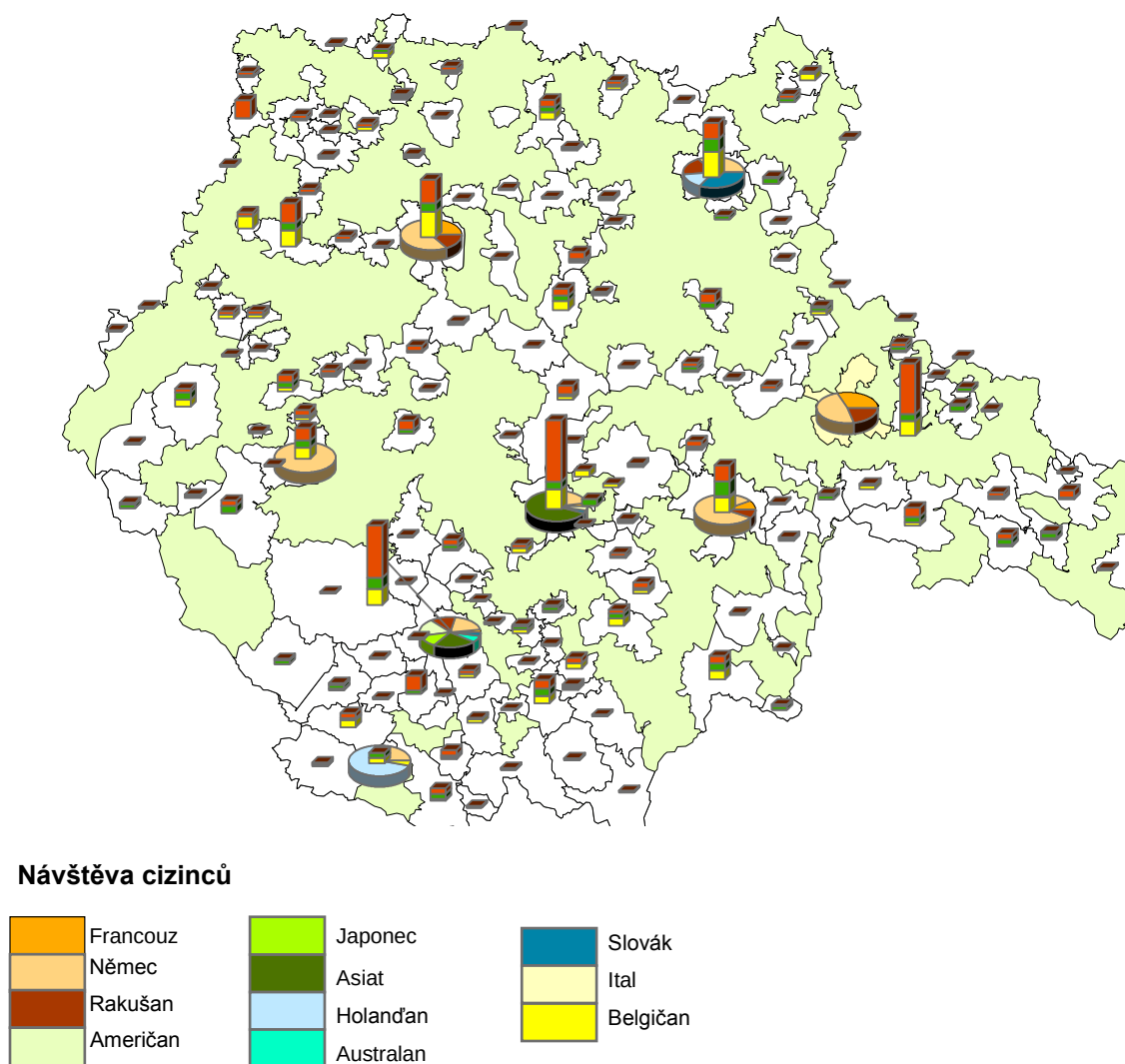
Koeficient determinace = 0,8736 /z kolika procent variabilita nezávisle proměnné vysvětluje variabilitu závisle proměnnou/

Téměř z 88% je počet hostů závislý na počtu atraktivit.

Potvrdila se hypotéza 1., že počet hostů je závislý na počtu atraktivit.

6.4. Návštěvnost cizinců v Jihočeském kraji

Mapa č. 10 – Návštěvnost cizinců v Jihočeském kraji

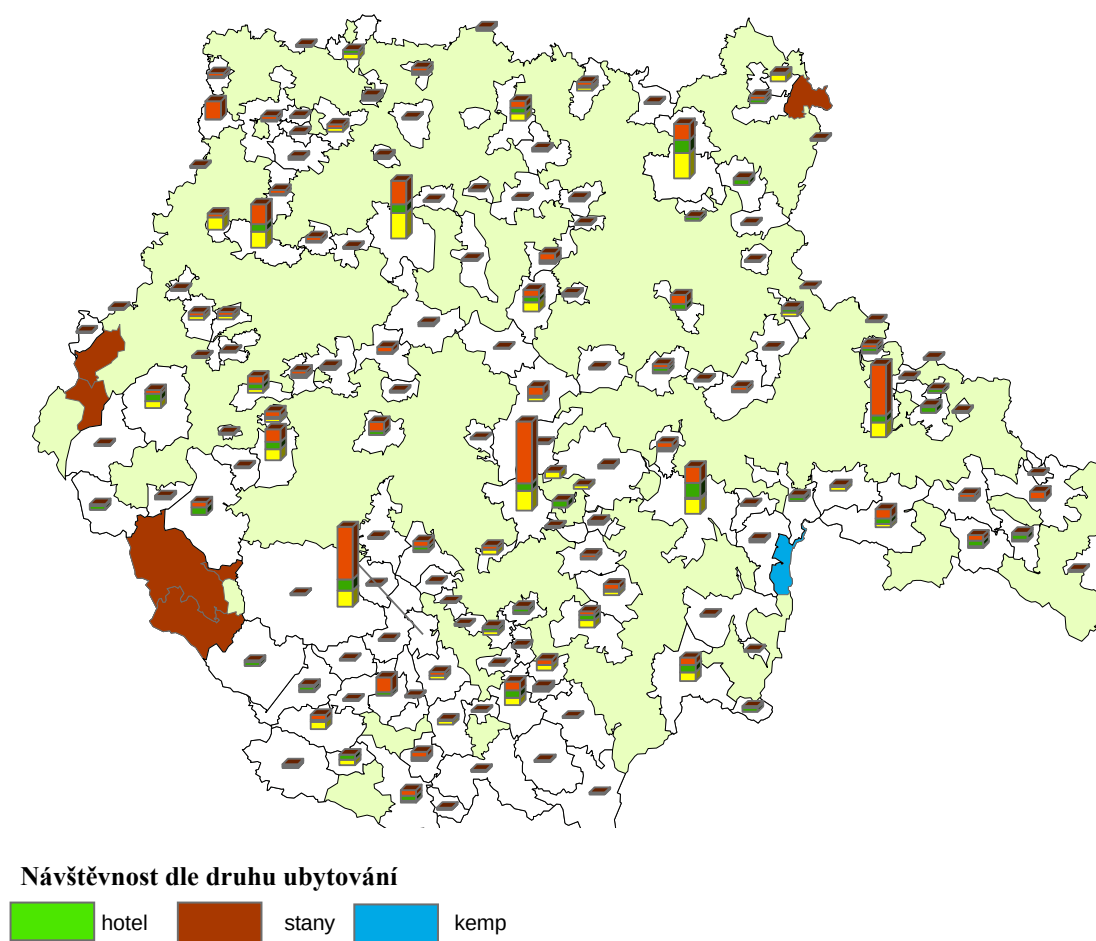
Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování v programu ArcGIS

Na mapě č. 10 jsou uvedeni návštěvníci z cizích zemí. Údaje byly získány na stránkách Českého statistického úřadu. Nejnavštěvovanější města Jihočeského kraje jsou Český Krumlov, České Budějovice a Tábor. Zajímavostí je, že návštěvníci z Německa a Rakouska navštěvují oblasti Jihočeského kraje v přibližně stejném poměru. Návštěvníky

z Japonska a ostatních Asijských států můžeme vidět převážně v Českém Krumlově, který je v jejich zemích hodně proslulý a v malé míře i v Českých Budějovicích. V oblasti Lipenské přehrady můžeme potkat návštěvníky z Nizozemska a v malé míře také z Belgie a Francie. Ve spolupráci s Nizozemskem se zde postavila nová rekreační oblast, kterou využívají jak v letním, tak zimním období. Krajské město České Budějovice navštěvuje mnoho cizinců, ale převážně Němci, Francouzi, Australané a Rakouští občané. Podle dostupných údajů naši sousedé Slováci navštěvují nejvíce České Budějovice a Tábor.

6.5 Návštěvnost dle druhu ubytování

Mapa č. 11 - Návštěvnost dle druhu ubytování

Na mapě č. 11 jsou vyznačeny nejvíce navštívené oblasti v rámci množství atraktivit a podle jednotlivých druhů ubytování. Hotely jsou postaveny převážně ve větších městech, kde je i velké množství atraktivit. Nejvíce navštěvovanými místy s ubytováním v hotelích jsou České Budějovice, Tábor a Český Krumlov. Kempy a ostatní ubytovací zařízení se objevují v přírodních oblastech a v oblastech vodních toků. Největší počet návštěvníků ubytovaných v kempech byl v oblasti Lipenské přehrady a v oblasti Třeboňska, které je známé velkým počtem rybníků. Ubytování v ostatních zařízeních bylo zaznamenáno nejvíce v chráněných oblastech Šumavy a Třeboňska a v oblastech Novohradských hor, České Kanady a Lipenské přehrady. Návštěvnost turistů je vysoká v oblastech s velkým množstvím atraktivit a dále v přírodních oblastech bez ohledu na ubytování.

6.6. Šetření formou řízených rozhovorů

Šetření formou řízených rozhovorů bylo provedeno na jedné akci, kterého se zúčastnilo celkem 30 lidí. Všichni zúčastnění lidé navštívili v rámci dovolené Jihočeský kraj. Cílem tohoto šetření bylo zjistit, jaká místa navštěvují, jaké jsou dostupné informace o navštíveném místě a jeho okolí, jaká je úroveň ubytovacího a stravovacího zařízení a úroveň personálu, jaké jsou nabízené sportovní a kulturní možnosti, jaké možnosti nabízejí rodinám s dětmi a byla jim dána možnost se vyjádřit k dalším poznatkům, jak kladným, tak záporným.

Z dotázaných bylo 12 rodičů s dětmi a ti uvedli, že jezdí pokaždé na stejná místa, a to na Lipenskou nebo Orlickou přehradu, protože zde mohou i rybařit. Ostatní jezdí pokaždé na jiná místa, aby poznali co nejvíce koutů Jihočeského kraje.

Dotázaní uvedli, že informovanost o navštíveném místě a jeho okolí je vždy závislá na lokalitě. Pokud je místo blízko většího města, tak jsou informace, letáky nebo mapky dobře dostupné, ale pokud je to místo vzdálenější, je už ta informovanost horší a nedostupná. Některá rekreační zařízení nejsou vybavena letáky ani fotkami dané lokality.

Větší polovina lidí byla spokojená s úrovní ubytovacího a stravovacího zařízení. Několik dotázaných uvedlo, že v některých oblastech je horší úroveň personálu.

Nespokojenost byla vyslovena v několika případech ohledně příjezdových cest a parkovacích možností. V případech, kde jsou lokality vzdálenější od větších a navštěvovaných míst, jsou horší i kulturní a sportovní podmínky. Na některých místech nejsou ani žádné možnosti zábavy pro děti, např. hřiště, pískoviště, houpačky aj. a v některých lokalitách nejsou žádné možnosti aktivity v případě nepřízně počasí.

Dotazovaní jezdí za odpočinkem do různých míst Jihočeského kraje, jezdí na zimní i letní dovolenou, ale spíše preferují letní dovolenou. V mnoha případech využívají pouze jednodenních výletů, které spojují s návštěvou atraktivit, koupáním, jízdou na kole nebo v zimním období navštěvují sjezdovky nebo využívají běžeckých tras.

7. Návrhy a doporučení pro rozvoj atraktivnosti Jihočeského kraje

Pro hodnocení atraktivnosti Jihočeského kraje byla využita data z internetových zdrojů a byly použity jednoduché indexy a hodnocení. Z výsledků tohoto výzkumu vyplynulo, že kraj je zatížen rekreačním využitím v oblastech velkých měst, kde je mnoho kulturních a přírodních atraktivit, hlavně Český Krumlov, České Budějovice, Tábor, Jindřichův Hradec, Písek, Třeboň. V obcích kolem Lipenské a Orlické přehrady a také v oblasti chráněné krajinné oblasti Šumavy, Třeboňska, Blanského lesa a v oblastech Novohradských hor a České Kanady. Tato střediska díky atraktivnostem mají i dobrou dopravní dostupnost a ubytovací kapacitu. Oproti tomu obce, které nejsou v blízkosti větších měst a nemají žádné historické ani přírodní atraktivity, nejsou vybaveny rekreačními objekty a je zde i špatná dopravní dostupnost.

Na základě těchto zjištění lze konstatovat, že oblasti, které jsou nejvíce navštěvovány z hlediska své atraktivnosti, dostupnosti a nabídkou hromadných ubytovacích zařízení, jsou oblastmi velmi zatíženými. Jihočeský kraj je velice atraktivní, ale pouze v některých oblastech, jak je zřejmé z našeho zjištění. Aby nebyla tato zatíženost zaměřena pouze na tyto oblasti, doporučovali bychom rozprostřít turistickou aktivitu po celém kraji.

Obce bez jakýchkoli atraktivit by se mohly zaměřit např. na pěší turistiku, cykloturistiku, sportovní turistiku nebo relaxační pobyty. Agroturistika, která se u nás začíná pomalu rozvíjet. Pěší turistika, cykloturistika a s tím spojené stezky a cyklostezky. Malá možnost koupání je ovlivněna nedostatkem aquaparků, bazénů a koupališť. Důležitá a ve velkých městech hodně navštěvovaná jsou fitcentra, golfové a jiná sportovní hřiště. Ženy, ale i muži by ocenili relaxační pobyty včetně procedur, hlavně masáže, vířivky, bazény apod. Zájem o tuto turistiku a relaxační pobyty je vysoký. Touto nabídkou by se zvedla turistická aktivita i v jiných oblastech, než které se doposud navštěvují a které jsou velice zatížené.

Zjištěním na některých stránkách obcí je, že mají možnost získat peníze v rámci Evropské unie např. i na rozvoj turistického ruchu. Tyto obce je nevyužívají právě z důvodu, že nemají žádné kulturní a přírodní atraktivity, ale zřízením některých aktivit výše uvedených by se jistě návštěvnost těchto obcí zvedla.

Skutečností je, že návštěvníci se často vrací na již navštívená místa nebo jezdí na místa jim doporučená. Proto je nutné jednotlivé atraktivity, ubytovací, kulturní a sportovní zařízení, dopravní dostupnost a ostatní související služby neustále udržovat, zdokonalovat a samozřejmě i vyvíjet nové, které by přilákaly více a více návštěvníků. Jedná se např. o nabídku celodenních programů nebo sportovních a kulturních akcí. Z těchto důvodů je velice důležitá spolupráce s podnikatelskými subjekty, ostatními organizacemi a jednotlivými obcemi, které by přispěly ke zlepšení nabízených služeb. Nabízenými službami není myšlena jen prohlídka atraktivit, ale udržování a rekonstrukce těchto atraktivit, stejně tak i ubytovacích zařízení, příjezdových cest a také kvalita poskytovaných služeb. Důležitá je nabídka sportovních, případně kulturních akcí, možnost koupání, zajištění dopravní dostupnosti, vytváření zábavných center, značení tras a atraktivit.

Propagace je další důležitou službou v oblasti rekreačních nabídek. Dobrá informovanost, nabídka zajímavých programů, výletů, ubytovacích zařízení přispěje k dalšímu rozvoji cestovního ruchu a přiláká další návštěvníky. Je dobré zdokonalovat jednotlivé programy regionu s tím, aby návštěvníci využívali nejen jednodenních výletů, ale i víkendových a vícedenních.

Dle šetření formou řízených rozhovorů bylo zjištěno, že návštěvníci postrádají větší informovanost o navštívené oblasti, mapky okolí, lepší ubytovací a stravovací služby, parkovací možnosti, sportovní a kulturní možnosti, atrakce pro děti, úroveň personálu, čistotu a pořádek a případně další nabídku programu v době nepříznivého počasí.

8. Závěr

Jihočeský kraj je velmi atraktivní turistický region a patří mezi nejnavštěvovanější místa v České republice. Vyniká svou neobyčejnou rozmanitostí. Historické památky, muzea, galerie, kulturní příležitosti, dobré ubytovací kapacity, nádherná příroda s horami, rybníky a lesy vytváří příjemné podmínky pro rekreaci a bohaté kulturní a sportovní vyžití. Mezi nejznámější kulturní atraktivity, které se nacházejí převážně ve velkých městech a jejich okolí je vyhlášený zámek Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Hluboká nad Vltavou, Strakonice, Třeboň apod. Památky přitahují návštěvníky nejen z celé České republiky, ale i návštěvníky z jiných zemí.

Důležité jsou i přírodní atraktivity, které jsou spojeny s turistikou. Jedná se o řeku Vltavu, Lužnici a Otavu, které jsou v letním období využívány vodáky. Lipenská a Orlická přehrada je využívána převážně rodinami s dětmi. Současně je možnost v blízkém okolí navštívit některé kulturní nebo přírodní památky. Jsou zde příležitosti pro pěší turistiku nebo cykloturistiku, na spravovaných stezkách a cyklostezkách. Zajímavou oblastí je oblast Třeboňska, která vyniká řadou rybníků, které jsou využívány nejen pro rekreaci, ale i rybaření.

Návštěvníci v Jihočeském kraji využívají převážně svých osobních automobilů. V letním období se zajímají o pěší turistiku, cykloturistiku, prohlídku turistických a přírodních atraktivit, vodáctví, koupání nebo procházky. V zimním období naopak využívají lyžařské sjezdovky, běžkařské trasy nebo bruslení na zamrzlém ledě. Pro nás známá střediska Lipno - Kramolín, Kubova Huť, Špičák a Zadov.

Má-li být Jihočeský kraj ještě atraktivnější pro stávající a nové návštěvníky, je nutno vytvářet lepší a zajímavější podmínky a hledat nové produkty k uspokojování všech potřeb. Měl by se udržovat technický stav památek. Ubytovací, kulturní a sportovní zařízení by se měla udržovat, rekonstruovat, ale i budovat nová, tím se zajistí přítomnost návštěvníků na delší dobu. Mělo by se využívat více informačních a komunikačních technologií, např. rezervační a objednávkové systémy, slevové karty, přístupy k internetu. Měly by se vytvořit programy pro návštěvníky v době nepříznivého počasí.

9. Summary

South Bohemia is a very attractive tourist region and is among the most visited places in the Czech Republic. He is known mostly for its historical monuments, architecture, castles, ruins, churches, pilgrimage sites or spa. We will not forget the many lakes and picturesque villages in České Budějovice and Třeboň. It is worth mentioning Lipinski and Orlik Dam, which is used by visitors in summer and in winter. They are visited not only domestic but also foreign tourists.

The attractiveness of South Bohemian Region are a vital part of our society. The vast majority of the population exploit them, not just during the holidays, but in their spare time. They sprout from their homes to have gained new strength, for knowledge, relaxation and for many other reasons. Their trips are one day or multi-day with lodging, meals, transportation and exploring different parts of the region. Tourism in recent years experienced the largest increase in share of business ventures in the region. It primarily involves improving the environment, positively affects the appearance of cities and towns, improves and maintains the state of cultural and historical sites, helping to improve transport access, etc. However, it is important to maintain, improve or develop new and not only cultural monuments, but as well as accommodation, cultural and sporting facilities and other services. It is also important publicity, greater awareness, offer programs and trips.

Nice, quiet countryside with forests, lakes, mountains, historic monuments, museums and galleries, rich cultural opportunities and good accommodation and catering facilities together create the conditions for an enjoyable holiday and many sporting and cultural activities.

10. Literární přehled

10.1 Odborné publikace

1. Fotheringham, A., S., Brundson, Ch., Charlton, M.: Quantitative Geography: Perspectives on Spatial Data Analysis, SAGE Publications, 2002, 270 pp.
2. Robinson, G., M.: Methods & Techniques in Human Geography, Wiley, 1998, 556 pp.
3. Fotheringham, A., S., Wegener, M. (eds.): Spatial Models and GIS: New Potential and New Models, Taylor and Francis, 2001, 279 pp.
4. Bailey, T., C., Gatrell, A., C.: Interactive Spatial Data Analysis, Prentice Hall, 1995, 413 pp.
5. Stillwell, J., Clarke, G.: Applied GIS and Spatial Analysis, Wiley, 2005, 406 pp.
6. Klufová, R.: Cestovní ruch Třeboňska, disertační práce, PřF UK, Praha, 2003, 134. s.
7. Havrlant, J.: Geografické aspekty rozvoje cestovního ruchu a rekreace v Jeseníkách, disertační práce, KERG PřF UK, Praha, 1992, 212 s.
8. Bičík, I. a kol.: Druhé bydlení v Česku, PřF UK, Praha, 2001, 167 s.
9. Jůzová, A.: Využití metod prostorové analýzy dat pro hodnocení intenzity cestovního ruchu na Benešovsku. JČU v Českých Budějovicích – diplomová práce 2009.
10. Klufová, R.: Geografické informační systémy: Cvičení, 1. Vydání. České Budějovice: ZF JU, 2000, ISBN 80-7040-431-0.
11. Klufová, R.: Studijní a výukové materiály – GIS. České Budějovice, 2009.

10.2 Internetové zdroje

12. *Český statistický úřad* [online]. 2010 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <www.czso.cz>.
13. *GIS* [online]. 2010 [cit. 2010-11-23]. Dostupné z WWW: <gvp.webz.cz/gis.php>.
14. *Defertova funkce* [online]. 2010 [cit. 2010-11-23]. Dostupné z WWW: <http://ucr.uhk.cz/page.aspx?page_id=31&mode=1&letter=21>.
15. *Region Jihočeský kraj* [online]. 2011 [cit. 2011-02-01]. Dostupné z WWW: <www.czregion.cz/jihocesky-kraj>.
16. *Jižní Čechy* [online]. 2010 [cit. 2011-02-01]. O kraji. Dostupné z WWW: <<http://www.jiznicechy.cz/cs-CZ/jizni-cechy.html>>.
17. *Jihočeský kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-02-01]. Dostupné z WWW: <http://czech-wikipedia.wiki-site.com/j/i/h/Jihocesky_kraj.html>.
18. *Česká republika* [online]. 2010 [cit. 2010-11-23]. Jihočeský kraj. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskairepublika.estranky.cz/clanky/jihocesky-kraj.html>>.
19. *Turistické atraktivity* [online]. 2010 [cit. 2011-02-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.jihoceskezpravy.cz/prakticke-info/pamatky-a-turisticke-atraktivita>>.
20. *Památky* [online]. 2010 [cit. 2010-11-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.turistik.cz/cz/kraje/jihocesky-kraj/kategorie/historie-a-umeni/duchovni-pamatky/>>.
21. *Šumava* [online]. 2010 [cit. 2011-02-03]. Šumava. Dostupné z WWW: <[Http://websumava.wz.cz/pamatky.html](http://websumava.wz.cz/pamatky.html)>.
22. *Kraj Jihočeský* [online]. 2010 [cit. 2011-02-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.kraj-jihocesky.cz/>>.
23. *Český Krumlov* [online]. 2010 [cit. 2011-02-03]. Český Krumlov. Dostupné z WWW: <<http://www.ckrumlov.info/php/>>.
24. *Jižní Čechy* [online]. 2010 [cit. 2011-02-02]. Dostupné z WWW: <http://www.bohemianet.com/jizni_cechy>.
25. *České Budějovice* [online]. 2010 [cit. 2011-02-03]. Dostupné z WWW: <http://www.bohemianet.com/jizni_cechy/budejovice/ceske_budejovice_cz.htm>.
26. *Cyklotrans* [online]. 2010 [cit. 2010-11-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.cyklotrans.cz>>.

Seznam tabulek, grafů, map a obrázků

Tabulky:

Tabulka č. 1 – Charakteristika okresních měst Jihočeského kraje

Grafy:

Graf 1 – Hromadná ubytovací zařízení celkem

Graf 2 – Průměrné ceny za ubytování

Graf 3 – Kapacita hromadných ubytovacích zařízení

Graf 4 – Počet návštěvníků dle jednotlivých roků

Graf 5 – Korelační pole

Graf 6 – Korelační pole – regresní čára

Mapy:

Mapa č. 1 – Jihočeský kraj v rámci republiky a rozdělení podle okresů

Mapa č. 2 – Vodní toky a vodní plochy Jihočeského kraje

Mapa č. 3 – Chráněné oblasti a nejvyšší vrchy Jihočeského kraje

Mapa č. 4 – Silnice, železniční trať a železniční stanice

Mapa č. 5 – Atraktivita cestovního ruchu v Jihočeském kraji podle typu

Mapa č. 6 – Zatíženost území rekreačním využitím

Mapa č. 7 – Defertova funkce – ukazatel turistické aktivity

Mapa č. 8 – Hromadná ubytovací zařízení – hosté a přenocování

Mapa č. 9 – Hromadná ubytovací zařízení – přenocování a atraktivita

Mapa č. 10 – Návštěvnost cizinců v Jihočeském kraji

Mapa č. 11 – Návštěvnost dle druhu ubytování

Obrázky:

Obrázek č. 1 – Jaderná elektrárna Temelín

